

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Економіки та менеджменту

(повна назва факультету)

бухгалтерського обліку та аудиту

(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня

магістра

(назва освітнього ступеня)

на тему: **«Специфіка обліку, аналізу та контролю складових частин загального та спеціального фондів бюджетних установ (на прикладі Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя)»**

Виконав: студент (ка) VI курсу, групи ПОМ-61
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(шифр і назва спеціальності)

	<u>Голуб А.В.</u>
(підпис)	(прізвище та ініціали)
Керівник	<u>к.е.н., доц. Королюк Т.М.</u>
(підпис)	(прізвище та ініціали)
Нормоконтроль	<u>к.е.н., доц. Співак С.М.</u>
(підпис)	(прізвище та ініціали)
Завідувач кафедри	<u>д.е.н., проф. Павликівська О.І.</u>
(підпис)	(прізвище та ініціали)
Рецензент	<u>к.е.н., доц. Гарматій Н.М.</u>
(підпис)	(прізвище та ініціали)

Тернопіль
2020

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет

Економіки та менеджменту

(повна назва факультету)

Кафедра

бухгалтерського обліку та аудиту

(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Павликівська О.І.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

« 11 » грудня 2020 р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ**

на здобуття освітнього ступеня

магістра

(назва освітнього ступеня)

за спеціальністю

071 «Облік і оподаткування»

(шифр і назва спеціальності)

студенту

Голуб Аліні Василівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи

*Специфіка обліку, аналізу та контролю складових частин
загального та спеціального фондів бюджетних установ
(на прикладі Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя)*

Керівник роботи

Королюк Тетяна Миколаївна, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджені наказом ректора від

« 28 » вересня 2020 року № 4/7-684

2. Термін подання студентом роботи

11.12.2020 р.

3. Вихідні дані до роботи

*НП(С)БОДС 101 «Подання фінансової звітності»,
НП(С)БОДС 124 «Доходи», наукова та навчальна література, публікації у наукових
виданнях, звітність бюджетної установи*

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

Теоретичні основи формування загального та спеціального фондів бюджетної установи

Методично-організаційні підходи обліку та контролю складових частин загального та спеціального фондів Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя

Аналізування основних складових частин загального та спеціального фондів Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя

Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень, слайдів)

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
<i>Охорона праці</i>	<i>к.е.н., доц. Голда Н.М.</i>	<i>25.11.2020 р.</i>	
<i>Безпека в надзвичайних ситуаціях</i>			
	<i>ст. викл. Стручок В.С.</i>	<i>25.11.2020 р.</i>	

7. Дата видачі завдання 29 травня 2020 р.**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН**

№ з/п	Назва етапів роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	<i>Погодження плану дипломної роботи з керівником</i>	<i>05.06.2020 р.</i>	
2	<i>Підбір і опрацювання літератури</i>	<i>10.07.2020 р.</i>	
3	<i>Підготовка розділу 1 «Теоретичні основи формування загального та спеціального фондів бюджетної установи»</i>	<i>03.09.2020 р.</i>	
4	<i>Підготовка розділу 2 «Методично-організаційні підходи обліку та контролю складових частин загального та спеціального фондів Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя»</i>	<i>25.10.2020 р.</i>	
5	<i>Підготовка розділу 3 «Аналізування основних складових частин загального та спеціального фондів Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя»</i>	<i>20.11.2020 р.</i>	
6	<i>Підготовка розділу 4 «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях»</i>	<i>25.11.2020 р.</i>	
7	<i>Подання КР для здійснення перевірки на плагіат</i>	<i>01.12.2020 р.</i>	
8	<i>Попередній захист роботи</i>	<i>07.12.2020 р.</i>	
9	<i>Подання готової роботи на кафедру</i>	<i>11.12.2020 р.</i>	

Студент

---

*(підпис)**Голуб А.В.*

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

---

*(підпис)**Королюк Т.М.*

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОГО ТА СПЕЦІАЛЬНОГО ФОНДІВ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ	6
1.1. Сутність та складові загального та спеціального фондів бюджетної установи	6
1.2. Організаційно-економічна характеристика Гусятинського коледжу .	16
Висновки до розділу 1	22
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПІДХОДИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ СКЛАДОВИХ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОГО ТА СПЕЦІАЛЬНОГО ФОНДІВ ГУСЯТИНСЬКОГО КОЛЕДЖУ ТНТУ ім. І. ПУЛЮЯ	24
2.1. Порядок обліку складових частин загального фонду Гусятинського коледжу	24
2.2. Облік надходження та використання коштів спеціального фонду бюджетної установи	33
2.3. Методика контролю складових частин загального та спеціального фондів бюджетної установи	39
Висновки до розділу 2	44
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗУВАННЯ ОСНОВНИХ СКЛАДОВИХ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОГО ТА СПЕЦІАЛЬНОГО ФОНДІВ ГУСЯТИНСЬКОГО КОЛЕДЖУ ТНТУ ім. І. ПУЛЮЯ	46
3.1. Аналізування надходження та використання коштів загального фонду	46
3.2. Аналізування надходження та використання коштів спеціального фонду	52
3.3. Параметричний аналіз видатків Гусятинського коледжу	58
Висновки до розділу 3	63
РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ	65
4.1. Охорона праці в Гусятинському коледжі	65
4.2. Забезпечення фінансування робіт із запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків	67
Висновки до розділу 4	69
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	75
ДОДАТКИ	81

АНОТАЦІЯ

Голуб А.В. Специфіка обліку, аналізу та контролю складових частин загального та спеціального фондів бюджетних установ (на прикладі Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя). – Рукопис.

Спеціальність 071 – Облік і оподаткування. – Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя. – Тернопіль, 2020.

Робота містить дослідження теоретичних, методичних та організаційних питань обліку формування та використання складових частин загального та спеціального фондів бюджетних установ, їх аналізу та контролю, розроблення рекомендацій з їх удосконалення.

Розкрито сутність та складові загального та спеціального фондів бюджетної установи. Здійснено організаційно-економічну характеристику Гусятинського коледжу. Визначено методично-організаційні підходи обліку складових частин загального та спеціального фондів. Обґрунтовано пропозиції з удосконалення обліку надходжень до загального фонду та спеціального фонду. Розкрито методику контролю складових частин загального та спеціального фондів бюджетної установи. Здійснено аналіз складових частин загального та спеціального фондів бюджетної установи з використанням коефіцієнтного аналізу. Розкрито підходи до організації охорони праці та безпеки в надзвичайних ситуаціях у коледжі.

Ключові слова: загальний фонд, спеціальний фонд, видатки, доходи, кошторис, асигнування.

ВСТУП

Актуальність теми. Облікові операції в бюджетних установах є важливим чинником контролю щодо наявності та руху бюджетних і позабюджетних коштів. Дані операції ведуться на принципах, загальноприйнятих у міжнародній практиці. Бухгалтерський облік у бюджетних установах спрямований на виконання управлінської, контрольної й інформаційної функцій. Специфічними у веденні обліку в бюджетних установах є його об'єкти – доходи та видатки загального та спеціального фондів установ. Саме ці елементи облікової системи бюджетних установ є найбільш складними та відповідальними щодо їх обліку, контролю та аналізу. Загальний фонд бюджетних установ є початковим фінансуванням з бюджету, оскільки наповнюється за рахунок бюджетних асигнувань. Тому загальний фонд потребує особливої уваги щодо обліку, контролю та аналізу. Додатковим та вагомим джерелом фінансування в умовах обмежених бюджетних ресурсів є спеціальний фонд бюджетних установ. За цих умов важливим постає питання дослідження теоретичної сутності складових частин загального та спеціального фондів бюджетних установ, їх ефективного використання.

Дослідження актуальних питань ведення, організації бухгалтерського обліку, контролю та здійснення аналізу в бюджетних установах знайшли відображення в наукових працях багатьох вчених: П. Й. Атамаса, Р. Т. Джоги, Ф. Ф. Бутинця, С. В. Левицької, С. В. Свірко, Т. В. Каневої, Л. М. Кіндрацької, Ю. С. Рудченка, Н. І. Сушка, О. І. Шуляк, І. Д. Фаріона та ін. Вивчення праць науковців свідчить про вагомість та цінність наукових розробок. Та, враховуючи недосконалість бюджетного обліку, важливим є питання подальшого дослідження загального та спеціального фондів бюджетних установ.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є дослідження теоретичних, методичних та організаційних питань обліку формування та

використання складових частин загального та спеціального фондів бюджетних установ, їх аналізу та контролю, розроблення рекомендацій з їх удосконалення.

Реалізація мети полягає у виконанні завдань:

- розкрити сутність та складові загального та спеціального фондів бюджетної установи;
- здійснити організаційно-економічну характеристику Гусятинського коледжу;
- визначити методично-організаційні підходи обліку складових частин загального та спеціального фондів;
- розкрити методику контролю складових частин загального та спеціального фондів бюджетної установи;
- здійснити аналіз складових частин загального та спеціального фондів бюджетної установи з використанням коефіцієнтного аналізу;
- розкрити підходи до організації охорони праці та безпеки в надзвичайних ситуаціях у коледжі.

Об'єктом дослідження є процес формування та використання складових частин загального та спеціального фондів бюджетної установи.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та організаційні питання обліку формування та використання складових частин загального та спеціального фондів бюджетних установ, їх аналізу та контролю.

Методами дослідження є методи узагальнення і порівняння, аналізу і синтезу, індукції та дедукції, методи комплексного економічного аналізу, методи абстрагування. Теоретико-методологічну основу дослідження становить діалектичний метод пізнання й системний підхід до вивчення економічних явищ.

Інформаційним забезпеченням є показники фінансово-господарської діяльності бюджетних установ. У процесі дослідження вивчені законодавча

база, праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів щодо питань обліку, аналізу та контролю складових частин загального та спеціального фондів бюджетних установ.

Науковою новизною результатів дослідження є теоретична розробка та обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення методичних та організаційних питань обліку формування та використання складових частин загального та спеціального фондів бюджетних установ, їх аналізу та контролю, зокрема в частині відкриття окремих субрахунків до рахунку 2313 в розрізі надходжень до загального фонду та спеціального фонду (для здійснення контролю за цільовим використанням надходжень грошових коштів) і створення в організаційній структурі Гусятинського коледжу підрозділу внутрішнього аудиту (для контролю, моніторингу і аналізу виконання бюджетної програми).

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що реалізація пропозицій сприятиме вирішенню актуальних проблем, пов'язаних із обліком, аналізом та контролем складових частин загального та спеціального фондів бюджетних установ, які дозволять підвищити аналітичність облікової інформації для її користувачів.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків і пропозицій (обсягом 74 сторінки), списку використаних джерел (55 найменувань), 14 додатків. У роботі розміщено 12 таблиць та 31 рисунок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОГО ТА СПЕЦІАЛЬНОГО ФОНДІВ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ

1.1. Сутність та складові загального та спеціального фондів бюджетної установи

Бюджетні установи в своїй діяльності спрямовані на задоволення соціальних та культурних потреб суспільства та держави. Законодавство України визначає бюджетну установу як заклад, установу чи організацію, що створюється органами державної влади за рахунок фінансування з державного/місцевого бюджету та в окремих випадках з власних надходжень [9]. В основному бюджетні установи мають неприбутковий характер, оскільки основною метою їх діяльності не визначається отримання прибутку. Тобто характер їх діяльності визначається як надання безоплатних послуг населенню у різних сферах діяльності людини. Процес надання таких послуг пов'язаний із доходами, тобто асигнуваннями із бюджету країни. Фактично усі спрямовані видатки на виконання своїх функцій та доходи, за рахунок яких виконуються видатки, відображаються у кошторисі бюджетної установи за поточний рік.

Поряд з цим отриманих коштів з бюджету дуже часто є недостатньо для фінансування своєї діяльності для бюджетних установ. Тому вони отримують кошти як плата за надані послуги, орендна плата, від продажу майна установи, благодійна допомога, дарунки тощо від сторонніх осіб (юридичних або фізичних) [45].

При отриманні асигнувань з бюджету бюджетній установі варто дотримуватись певних принципів (рис. 1.1).

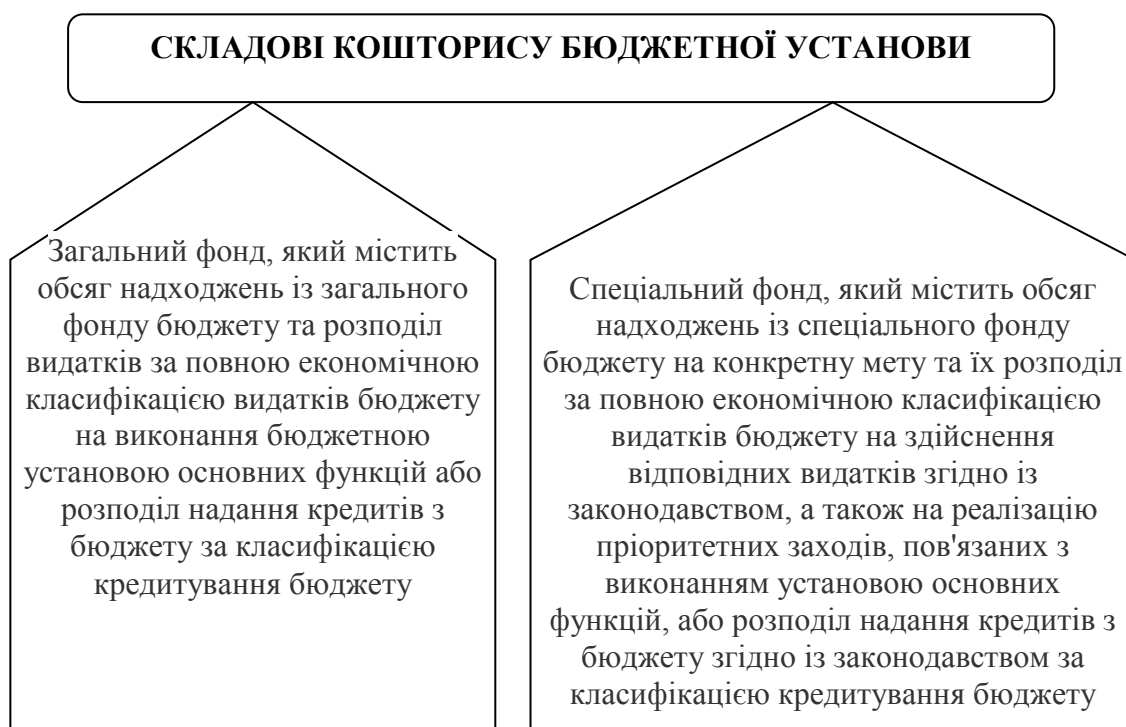
Рис. 1.1. Принципи використання бюджетних асигнувань

Бюджетний розпис розпорядників коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів передбачає отримання бюджетних асигнувань, які є основою для затверджених кошторисів.

Під кошторисом бюджетної установи вважається основний плановий документ, згідно якого бюджетна установа отримує повноваження по одержанню доходів та виконанню видатків, встановлює розмір і напрями застосування коштів щодо виконання основних функцій бюджетною установою та досягнення основних цілей, спланованих на рік згідно бюджетних призначень [34].

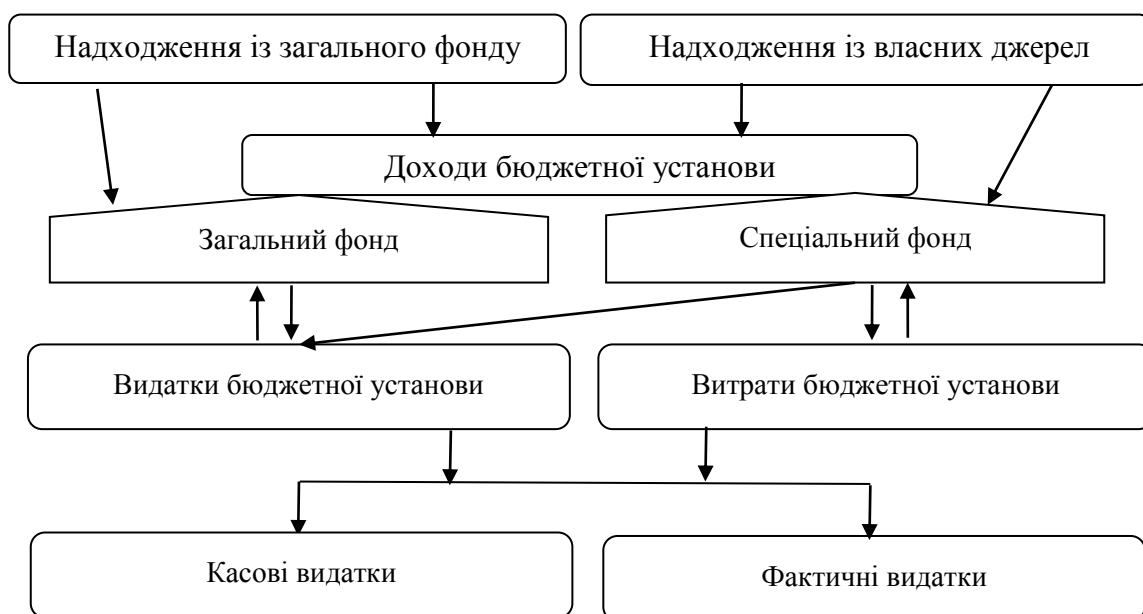
Кошторис бюджетної установи складається з двох складових:

- загального фонду;
- спеціального фонду (рис. 1.2) [32; 42].

Рис. 1.2. Складові кошторису бюджетної установи

Існування бюджетної установи відбувається за рахунок отриманих коштів, як з державного, так і місцевого бюджетів, і крім того за рахунок власних надходжень (рис. 1.3).

Рис. 1.3. Взаємозв'язки доходів та видатків бюджетної установи

Сучасний рівень формування державних фінансів, соціально-економічна криза в країні зумовила скорочення видатків та пошук шляхів витрачання доходів в оптимальних пропорціях. В результаті причина економії державних коштів зумовили обмеження фінансування бюджетних установ.

Відповідно бюджетні установи через відсутність повного фінансування з державного бюджету мають гостру потребу в додаткових коштах для виконання основних функцій. Це спричинює для бюджетних установ необхідність в ефективному використанні бюджетних асигнувань та в пошуку додаткових джерел надходження коштів.

Таким джерелом наповнення коштів бюджетної установи є надходження в спеціальний фонд – кошти від виконання робіт, надання платних послуг, отримані гранти, дарунки, благодійні допомоги, інші надходження [16; 33; 38].

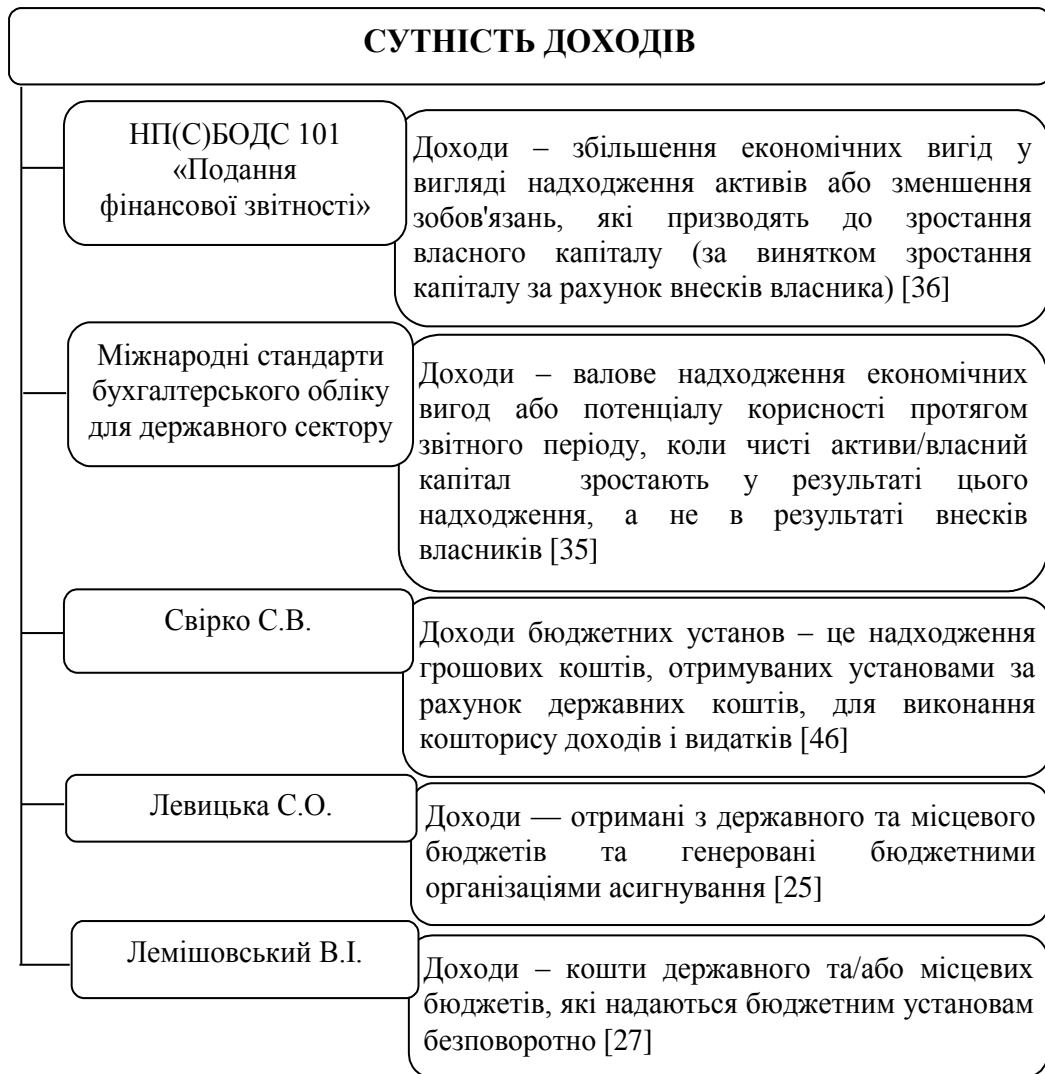
Розподіл бюджету на загальний та спеціальний фонди відбувся вперше у 2000 році згідно законодавства.

Як видно з рис. 1.3 основними складовими загального та спеціального фондів є доходи та видатки. Розглянемо їх сутність та види.

Сутність доходів бюджетної установи подано на рис. 1.4.

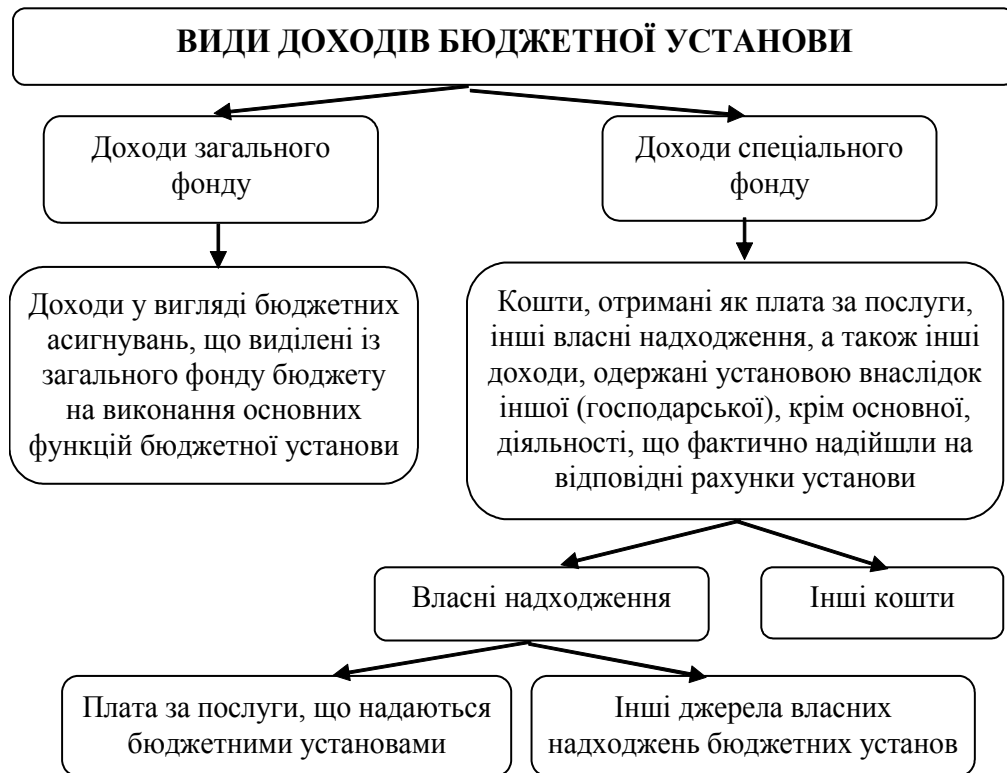
Отже, доходами бюджетної установи можна вважати певні суми коштів (ресурсів), які надходять з державного бюджету з безповоротною ціллю, та накопичені кошти власними силами для здійснення основних функцій бюджетної установи.

Доходи бюджетної установи з бюджету визнаються в періоді їх одержання [1; 8]. По операціях госпрозрахункового характеру доходи визнаються в якості валового надходження економічної вигоди або потенціалів впродовж звітного періоду у випадку, якщо відбувається зростання чистих активів/власного капіталу після такого надходження.

Рис. 1.4. Сутність доходів бюджетної установи

Доходи бюджетної установи відповідно джерела їх формування розрізняються двох видів: доходи загального фонду та доходи спеціального фонду (рис. 1.5). Тобто сюди включаються асигнування з державного/місцевого бюджету, спеціальні кошти, інші власні надходження, інші кошти, доходи з метою покриття дефіциту загального фонду, доходи за витрати майбутніх періодів, кошти фізичних осіб за надані послуги, доходи від продажу продукції майстерень, підсобних господарств, доходи від виконання науково-дослідних робіт.

Рис. 1.5. Види доходів бюджетної установи

Основні вимоги щодо класифікування, визнання та оцінювання доходів суб'єкта державного сектору подано в НП(С)БОДС 124 «Доходи». У цьому стандарті вказано поділ доходів на доходи від обмінних операцій та необмінних операцій. На рис. 1.6 наведено класифікаційні підходи доходів згідно стандарту [37].

Зміни у плані рахунків СДС зумовили зміни у класифікуванні доходів. Наближення до міжнародних стандартів визначили дію класифікації доходів СДС згідно порядку їх одержання – в результаті обмінних або необмінних операцій. При цьому обмінна операція викликає продаж/купівлю активів в рахунок обліміну на грошові кошти, роботи, послуги, інші активи або ж в рахунок погашених зобов'язань. На противагу обмінній операції, необмінна операція не зумовлює жодного передавання активів, робіт, послуг в рахунок на одержані доходи або ж активи, та водночас при цьому можливе виконання певних умов.

Рис. 1.6. Класифікація доходів суб'єктів державного сектору

Вид операції визначає підходи до визнання доходів. Так, в НП(С)БОДС 124 містить детальну інформацію про види надходжень, які визнаються доходами, умови визнання в залежності від джерела їх отримання та виду доходу, правила оцінювання доходів від видів операцій.

При оцінці доходів від обмінних операцій враховуються наступні вимоги:

- дохід підлягає оцінці відповідно до вартості активів, які уже отримано або буде отримано в майбутньому;
- якщо при визнанні доходу від виконаних робіт (наданих послуг) неможливо точно визначити суму доходу або низька ймовірність його одержання, то сума доходу буде відповідати сумі здійснених витрат;
- якщо при визнанні доходу від наданих послуг точно визначити його суму неможливо і відсутня можливість його отримати, визнання

доходу не відбувається, а здійснені витрати включаються у витрати звітного періоду;

- при отриманні доходу в майбутньому, він визнається на суму фактичного отримання;
- визнання інших доходів відбувається на суму їх визнання.

Оцінювання доходів від необмінних операцій передбачає наступні правила:

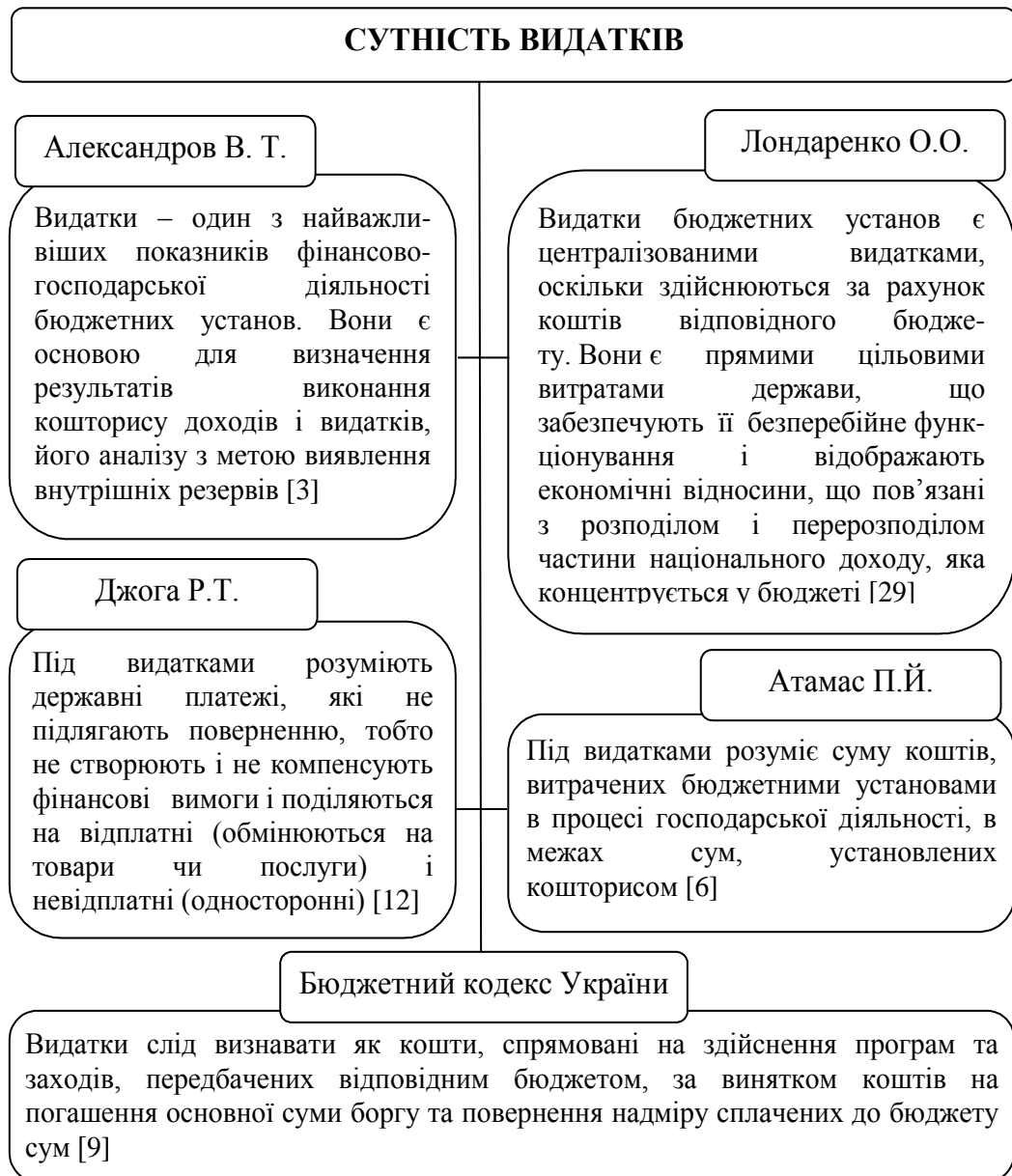
- при необмінній операції оцінювання активу відбувається по фактичній вартості, якщо неможливо визначити – обирається справедлива вартість;
- оцінювання доходу від необмінних операцій здійснюється на суму одержаних активів, робіт, послуг;
- визнання доходу від податкових надходжень здійснюється на одержану суму згідно законодавства;
- визнання доходу від необмінних операцій здійснюється на суму одержаних активів, робіт, послуг без врахування суми зобов'язань, спричинених такими операціями.

Видатками вважаються певні суми коштів, які бюджетні установи затрачають в своїй діяльності, дотримуючись меж, визначених у кошторисі – основний документ, що містить план щодо обсягів коштів, їх цільового призначення та чіткий розподіл коштів [22; 29]. Фактично під видатками розуміються платежі держави без їх повернення на вимогу.

В законодавстві та науковій літературі можна зустріти різні варіанти трактування видатків (рис. 1.7).

Отже, видатками бюджетної установи вважаються кошти, які бюджетна установа спрямовує на виконання основних функцій в процесі своєї діяльності.

Рис. 1.7. Сутність видатків бюджетної установи

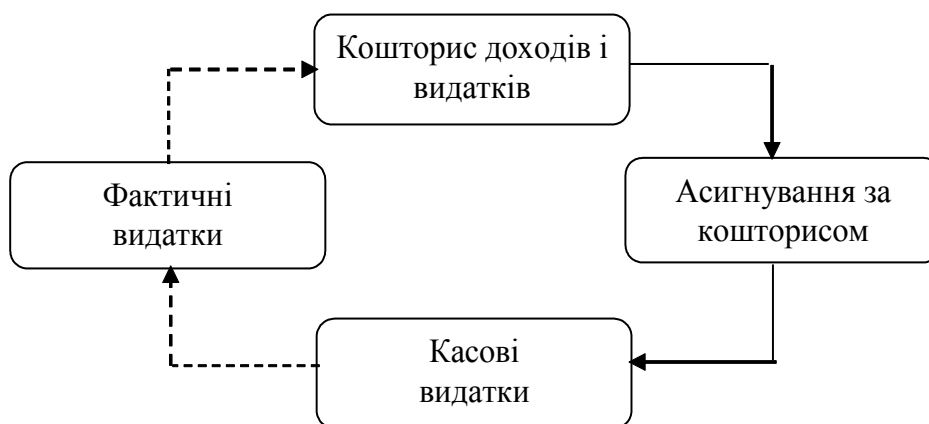
В процесі визнання видатків є певна специфіка у їх поділі на касові та фактичні. Це пояснюється тим, що видатки на функціонування установ не повністю рівні (відповідають) видаткам самих установ. Так, до касових видатків слід відносити одержані суми з поточних бюджетних банківських рахунків або ж реєстраційних рахунків Держказначейства для того, щоб виконувати/витрачати відповідно до цілей кошториса. Сюди відносяться одержані кошти в касу, перераховані безготівково суми для оплати рахунків. Фактично відбувається касове виконання бюджету, тобто видаються кошти з

бюджетних рахунків. Так, наприклад, це може перерахована оплата дебіторам, оплачені податки, одержана готівкова сума в касу тощо.

Інше розуміння є щодо фактичних видатків, які включають підтвержені документально видатки, в т.ч. видатки по неоплачених рахунках кредиторів, по нарахованій, але ще несплаченій заробітній платі. Тобто ці видатки розкривають виконання норм фактично згідно затвердженого кошторису. Фактичні видатки є вимірником оцінювання заключного виконання кошторису установи, через те, коли виконується плановий обсяг робіт, ці видатки мають бути рівні сумі асигнувань по кошторису.

Науковці дають свої трактування касових та фактичних видатків. Так, П. Й. Атамас вважає, що касові видатки не є видачею коштів з каси установи, а є касовим виконанням бюджету (тобто є видачею коштів з бюджетних рахунків) [6, с. 73]. Інший автор Р. Т. Джога стверджує, що касові видатки є усіма виплатами, понесеними з поточних або ж реєстраційних рахунків готівкового і безготівково [12, с. 38]. Фактичні видатки на думку П. Й. Атамас є дійсними видатками бюджетної установи для виконання кошторису з підтверджуючими первинними документами [6, с. 205].

Взаємозв'язки касових і фактичних видатків подано на рис. 1.8 [34, с. 39].

Рис. 1.8. Взаємозв'язок касових і фактичних видатків

Зазвичай фактичні та касові видатки не збігаються між собою ні в часовому просторі, ні в сумарному відношенні, і касові видатки, як правило, більші за фактичні. Для прикладу це є списання використаних матеріалів, сума ПДВ при купівлі матеріалів, розрахована (ще не виплачена) зарплата, внески ЄСВ тощо. Такі розбіжності і водночас взаємозв'язки методів є результатом жорсткого обмеження у витратах коштів бюджетними установами та безперервним державним контролем щодо використання коштів. Облікове відображення касових видатків надає дані про касове виконання кошторису та залишкові суми невикористаних асигнувань на конкретні дати. Облікове відображення фактичних видатків дозволяє проводити контроль ходу фактичного виконання кошторису по видатках загалом та дотримувати визначених норм по окремих статтях і структурних підрозділів. Ведення обліку касових і фактичних видатків здійснюється за кодами економічної класифікації видатків. Тому витрати бюджетної установи необхідно визнавати під час визнання доходів, на отримання яких вони здійснені; затрати ж – коли фактично відбувається затрачання ресурсів.

1.2. Організаційно-економічна характеристика Гусятинського коледжу

Гусятинський коледж ТНТУ ім. І. Пулюя – це освітній заклад, що надає послуги із навчання із метою одержання вищої технічної та економічної освіти ступеня «бакалавр». Коледж виступає як освітній заклад, що входить до складу Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя. Однак коледж є самостійним у прийнятті рішень та розпорядження майна, через те складає баланс з відображенням власних активів та зобов'язань.

Для функціонування коледжу отримуються бюджетні асигнування та кошти фізичних осіб. Для їх зарахування відкрито рахунки в банківській

установі та рахунки для бюджетного фінансування у органах казначейської служби.

Діяльність Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя регламентується відповідними нормативно-правовими актами: Конституція, Закони України, постанови Кабінету Міністрів України, накази та розпорядження Міністерства фінансів України, Міністерства освіти і науки України, Державної казначейської служби України.

Для організації та ведення бухгалтерського обліку в Гусятинському коледжі ТНТУ ім. І. Пулюя сформовано наказ про облікову політику. Згідно наказу ведення обліку здійснюється бухгалтерією на чолі з головним бухгалтером. У коледжі використовується меморіально-ордерна форму обліку.

Гусятинський коледж ТНТУ має ліцензію на провадження освітньої діяльності у сфері повної загальної середньої освіти у кількості 275 осіб. Контингент студентів за 2015-2019 рр . подано у табл. 1.1 [40].

Таблиця 1.1

Контингент студентів Гусятинського коледжу

Показники	Роки				
	2015	2016	2017	2018	2019
Контингент студентів всіх форм навчання і джерел фінансування (осіб), в т.ч.:	661	642	602	572	582
- за державним замовленням;	521	520	522	496	480
- денна форма (контракт);	30	73	22	18	24
- заочна (державна);	0	7	2	0	0
- заочна форма (контракт);	106	42	56	58	78
- в т.ч. за ваучерами	37	9	2	10	19

Протягом 4-х років на базі коледжу розширюються тематики занять Гусятинської філії Тернопільського обласного територіального відділення Малої академії наук України за секціями: «Інформаційні технології»; «Математика»; «Етнологія»; «Основи наукових досліджень», «Робототехніка»; «Українська мова та література». Організовано

факультативи з предметів: «Українська мова» (підготовка до ЗНО), «Історія України», «Математика», «Іноземна мова», «3D-моделювання», спортивні секції (з мініфутболу, настільного тенісу, легкої атлетики та волейболу). У 2019 році курсова підготовка слухачів на замовлення центру зайнятості не проводилась у зв'язку із відсутністю замовлень. Для вступників організовано 72 год. курси довузівської підготовки з математики та української мови (табл. 1.2) [40].

Таблиця 1.2

Фінансові надходження від додаткових освітніх послуг (тис. грн.)

№ п/п	Послуги	Роки				
		2015	2016	2017	2018	2019
1.	Робітничі професії:	81	38	136	182	189
	- водій категорії В, С1 - інші	6	1	8	16	7
2.	Факультативи, спортивні секції	50	30	30	17	64
3.	Навчання слухачів на замовлення центру зайнятості	31	7	18	0	0
4.	Довузівська підготовка	66	79	89	107	101
5.	Разом	234	155	281	322	361

Державне замовлення прийому на підготовку молодших спеціалістів у кількості 124 особи виконано на 100% (табл. 1.3). Прийнято на основі базової загальної середньої освіти 115 осіб, 4 особи на базі повної загальної середньої освіти, 5 осіб на основі диплому кваліфікованого робітника. 22 абітурієнти вступили на комерційних засадах на денну форму навчання, з них 10 перевелися на вакантні місця держзамовлення та заочну форму навчання. 45 вступили на заочну форму навчання, з них 9 за ваучерами, 22 для здобуття 2-ї освіти.

Забезпечено задовільний фінансово-господарський стан навчального закладу. Загальна сума надходжень у 2017-2019 р. становить:

- у 2017 році становить 13230 тис. грн, в т.ч. по спеціальному фонду 1448 тис. грн.;

- у 2018 році становить 14363,7 (13230) тис. грн. в т.ч. по спеціальному фонду 1460 тис. грн.;
- у 2019 році 16523 тис. грн. (в т.ч. 624 тис. грн. лікарняні, соціальна стипендія та література) (14427) тис. грн, в т.ч. по спеціальному фонду 1422 тис. грн. [40].

Таблиця 1.3

Результати набору вступників Гусятинського коледжу

№ п/п	Показники	Роки					
		2014	2015	2016	2017	2018	2019
1.	Зараховано осіб всього:	205	234	199	172	175	191
	в т.ч.:						
	- за державним замовленням;	160	176	156	148	143	124
	- заочно (державна);	0	4	3	0	0	0
	- заочно (контракт);	26	42	12	18	21	45
- в т.ч. за ваучерами;	7	2	---	----	10	9	
	- відмінники.	13	15	24	15	18	22
2.	Середня вартість навчання, грн (денна)	4532	4532	4800	5680	6698	6973
	- заочна форма	2169,5	2169,5	2500	2530	4042	4405
3.	Сума надходжень коштів від:						
	- вступників (тис. грн);	99	69	37	40	50	97
	- довузівської підготовки (тис. грн)	65	66	79	89	107	101

У 2017-2019 році вжито заходів для зміцнення матеріально-технічної бази:

- у 2017 році за кошти загального фонду бюджету придбано цінності на суму 283 тис. грн.;
- у 2018 році за кошти загального фонду бюджету придбано матеріалів на суму 100 тис. грн., за кошти спеціального фонду – 147 тис. грн., з них використано на ремонтні роботи на загальну суму 110 тис. грн.;
- у 2019 році за кошти загального фонду бюджету придбано матеріалів на суму 130 тис. грн., за кошти спеціального фонду – 289 тис. грн.

Для підготовки коледжу до роботи у новому 2019-2020 році були виконані роботи: влаштування пішохідних доріжок з бруківки між корпусами

коледжу площею 114,68 м²; влаштування бордюра 117,4 м.п. Роботи виконані на суму 127,52 тис. грн. в тому числі:

- благодійні кошти – 101,7 тис. грн.;
- спецфонд – 1,1 тис. грн.;
- бюджетні – 24,7 тис. грн.
- капітальний ремонт туалету першого поверху гуртожитку на загальну

суму 55,886 тис. грн. в тому числі:

- студентське самоврядування - 53,286 тис. грн.;
- спецфонд – 2,6 тис. грн.
- заміна вікон (ауд.22) – 3шт (благодійно, організовано Луциком А.П.);
- поточний ремонт коледжу та гуртожитку:
- заміна світильників та ламп на світлодіодні – 122 шт;
- ремонт коридору першого поверху гуртожитку;
- фарбування підлог сходових кліток коледжу та гуртожитку;
- лакування підлоги коледжу другого поверху;
- заміна дверей гуртожитку на металопластикові – 4 шт.
- закупівля миючих засобів, смітників, обладнання туалетів та інших

матеріалів.

Закуплено матеріали на суму 87,482 тис. грн.. в тому числі:

- благодійні кошти – 74,863 тис. грн.;
- спецфонд – 12,619 тис. грн.

Загальні результати фінансово-господарської роботи за 2016-2019 рр. зведено у табл. 1.4 [40].

Щорічно у листопаді-грудні 2017-2019 рр. бухгалтерією проведено суцільну інвентаризацію матеріальних цінностей. Підтверджено збереження матеріальних цінностей. Недостач та лишків не виявлено.

Таблиця 1.4

**Результати фінансово-господарської роботи Гусятинського коледжу
за 2016-2019 рр.**

№ п/п	Роки Статті видатків (тис.грн.)	2016		2017		2018		2019	
		Заг. фонд	Спец. фонд	Заг. фонд	Спец. фонд	Заг. фонд	Спец. фонд	Заг. фонд	Спец. фонд
1.	Заробітна плата і нарахування	5762	536	7970	640	9254	514	10088	793
2.	Стипендія	3863	---	2674	85	2860	-	2883	-
3.	Харчування	200	---	129	---	70,4	-	178	-
4.	Комунальні послуги:								
	- теплоенергія;	410	34	454	85	443	87	694	64
	- водопостач.;	35	5	35	---	21	20	50	30
	- електроенергія;	142	26	220	28	128	38	248	40
	- інші.	---	---	---	---	---	---	---	---
	<i>Разом п.4</i>	<i>587</i>	<i>65</i>	<i>709</i>	<i>113</i>	<i>592</i>	<i>145</i>	<i>992</i>	<i>134</i>
5.	Інші послуги:								
	- зв'язок;	---	13	---	12	---	11	---	11
	- інші.	---	75	13	100	---	96	---	101
6.	Трансп. витрати	---	54	24	83	---	71	---	104
7.	Відрядження	---	26	---	42	---	57	---	60
	<i>Разом п.5-7</i>	<i>---</i>	<i>168</i>	<i>37</i>	<i>237</i>	<i>---</i>	<i>235</i>	<i>---</i>	<i>276</i>
8.	Матеріали	265	204	209	326	100	206	130	88
9.	М'який інвент.	---	---	4	---	5	---	---	---
10.	Поточ. ремонт	---	---	---	---	---	---	---	201
11.	Придб. обладн.	---	20	50	47	---	86	---	---
12.	Кап. ремонт	---	---	---	---	---	---	---	---
	<i>Разом п.8-12</i>	<i>265</i>	<i>224</i>	<i>263</i>	<i>373</i>	<i>105</i>	<i>292</i>	<i>130</i>	<i>289</i>
	Всього	10677	993	11782	1448	12913	1478	14427	1493
	Поступлення:								
	- благодійні внески;	---	142	---	367	---	228	50	201
	- гуртожиток;	---	375	---	558	---	574	---	466
	- всі інші платні послуги	---	453	---	572	---	658	---	755
	- інші надход. (лікарн.) та соціальна стипендія	---	71	424	---	417	---	130	---
								444	---
	Разом по спеціальному фонду	---	1041	---	1497	---	1460	624	1422

В коледжі діє фонд матеріального стимулювання студентів за рахунок коштів студентського самоврядування:

- за 2017 рік студентами зібрано 137834 грн. З них використано для потреб студентів: преміювання - 50420 грн.; відрядження – 33824 грн. та закупівлю матеріальних цінностей – 53600 грн. (придбання плакатів та обладнання циклової комісії автомобілів; ключі для механічної майстерні; обшиття диванчиків; придбання столу для 212 аудиторії – 13000 грн.; придбання спорт інвентаря – 15000 грн.);
- за 2018 рік 99320 грн. З них використано для потреб студентів: преміювання - 51870 грн.; відрядження – 31830 грн. та закупівлю матеріальних цінностей – 11866 грн.;
- за 2019 рік студентами зібрано 162913 грн. З них використано для потреб студентів: преміювання - 76200 грн.; відрядження – 35530 грн. та закупівлю матеріальних цінностей – 77831 грн. (з них - 26648 грн. зібрано у 2018 році).

Протягом 2017-2019 рр. було забезпечено своєчасне і повне внесення платежів до бюджету, включаючи внески до Пенсійного фонду, недопущення заборгованості заробітної плати, оплати податків, зборів та обов'язкових платежів. Заборгованостей орендних платежів не було. Розрахунки в іноземній валюті не проводились.

Своєчасно складався та затверджувався у МОНУ кошторис доходів і видатків навчального закладу.

Встановлена фінансова та статистична звітність та інші необхідні відомості про роботу і стан коледжу подавалася своєчасно в різні державні органи управління та до Міністерства освіти і науки України.

Станом на сьогоднішній день заборгованості із виплатою авансових платежів по заробітній платі, стипендій і комунальних послугах немає.

Висновки до розділу 1

Бюджетні установи через відсутність повного фінансування з державного бюджету (загальний фонд) має гостру потребу в додаткових

коштах для виконання основних функцій. Це спричинює для бюджетних установ необхідність в ефективному використанні бюджетних асигнувань та в пошуку додаткових джерел надходження коштів. Таким джерелом наповнення коштів бюджетної установи є надходження в спеціальний фонд. Доходи бюджетної установи відповідно джерела їх формування розрізняються двох видів: доходи загального фонду та доходи спеціального фонду. В процесі визнання видатків є певна специфіка у їх поділі на касові та фактичні. Це пояснюється тим, що видатки на функціонування установ не повністю рівні (відповідають) видаткам самих установ.

Для організації та ведення бухгалтерського обліку в Гусятинському коледжі ТНТУ ім. І. Пулюя сформовано наказ про облікову політику. Згідно наказу ведення обліку здійснюється бухгалтерією на чолі з головним бухгалтером. У коледжі використовується меморіально-ордерна форму обліку. Забезпечено задовільний фінансово-господарський стан навчального закладу. В коледжі діє фонд матеріального стимулювання студентів за рахунок коштів студентського самоврядування. Протягом 2017-2019 рр. було забезпечено своєчасне і повне внесення платежів до бюджету, включаючи внески до Пенсійного фонду, недопущення заборгованості заробітної плати, оплати податків, зборів та обов'язкових платежів. Встановлена фінансова та статистична звітність та інші необхідні відомості про роботу і стан коледжу подавалася своєчасно в різні державні органи управління та до Міністерства освіти і науки України.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПІДХОДИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ СКЛАДОВИХ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОГО ТА СПЕЦІАЛЬНОГО ФОНДІВ ГУСЯТИНСЬКОГО КОЛЕДЖУ ТНТУ ім. І. ПУЛЮЯ

2.1. Порядок обліку складових частин загального фонду Гусятинського коледжу

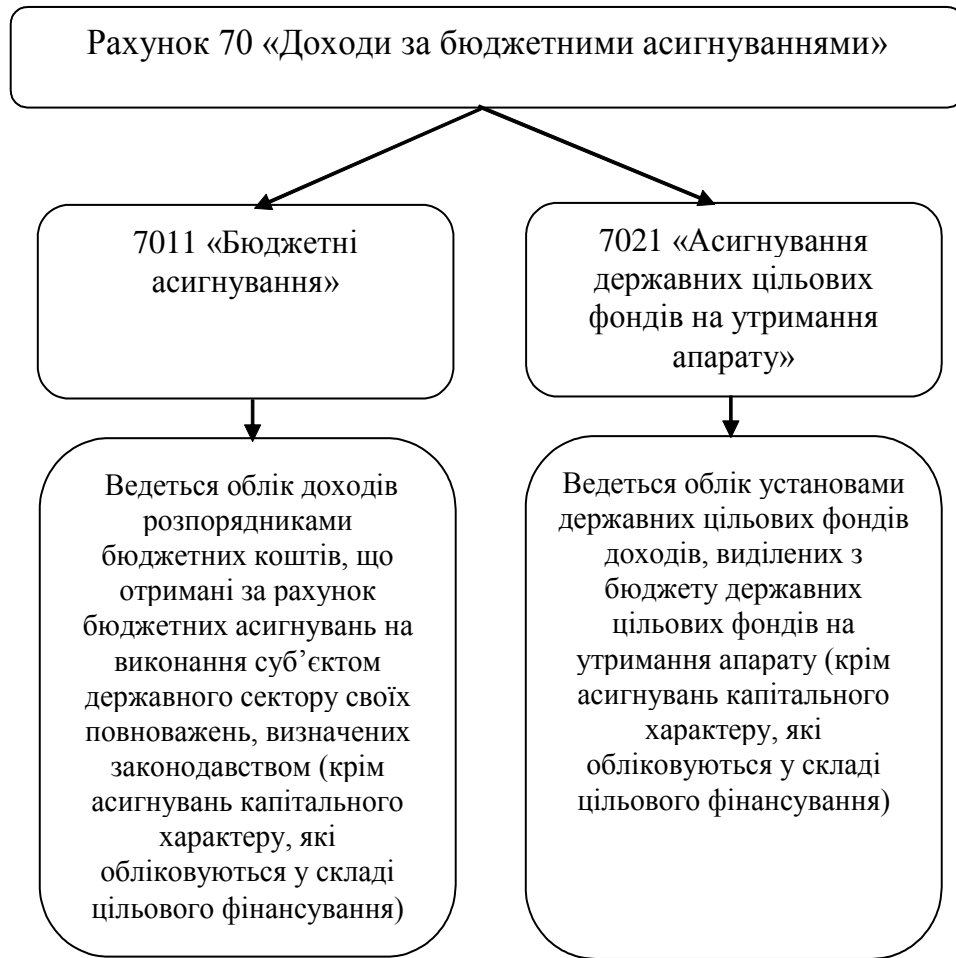
Система бухгалтерського обліку бюджетної установи є важливою складовою державного сектору України. Оскільки відбувається контроль бюджетних коштів, систематичний облік виконання кошторису. Облік в бюджетних установах виконує інформаційну, управлінську, контрольну функції та базується на засадах достовірності, повноти, незалежності, законності обліку [2; 31].

Важливим завданням обліку бюджетної установи є завдання повного, точного та своєчасного облікового відображення операцій установи. Особливу увагу серед об'єктів обліку бюджетної установи складають доходи та видатки загального та спеціального фондів [17; 39]. Тому встановлення контролю за формуванням доходів фондів та їх витрачанням є перспективним завданням облікової системи бюджетної установи і визначає ефективність її функціонування.

Доходами загального фонду кошторису Гусятинського коледжу є доходи як бюджетні асигнування із загального фонду бюджету щодо виконання коледжем своїх функцій.

До загального фонду кошторису доходів та видатків коледжу належать надходження із загального фонду бюджету, враховуючи які фінансується утримання коледжу.

Облікове відображення доходів, які згідно кошторису коледжу є складовими загального фонду, здійснюється на рахунку 70 (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Облікове відображення доходів загального фонду в розрізі субрахунків

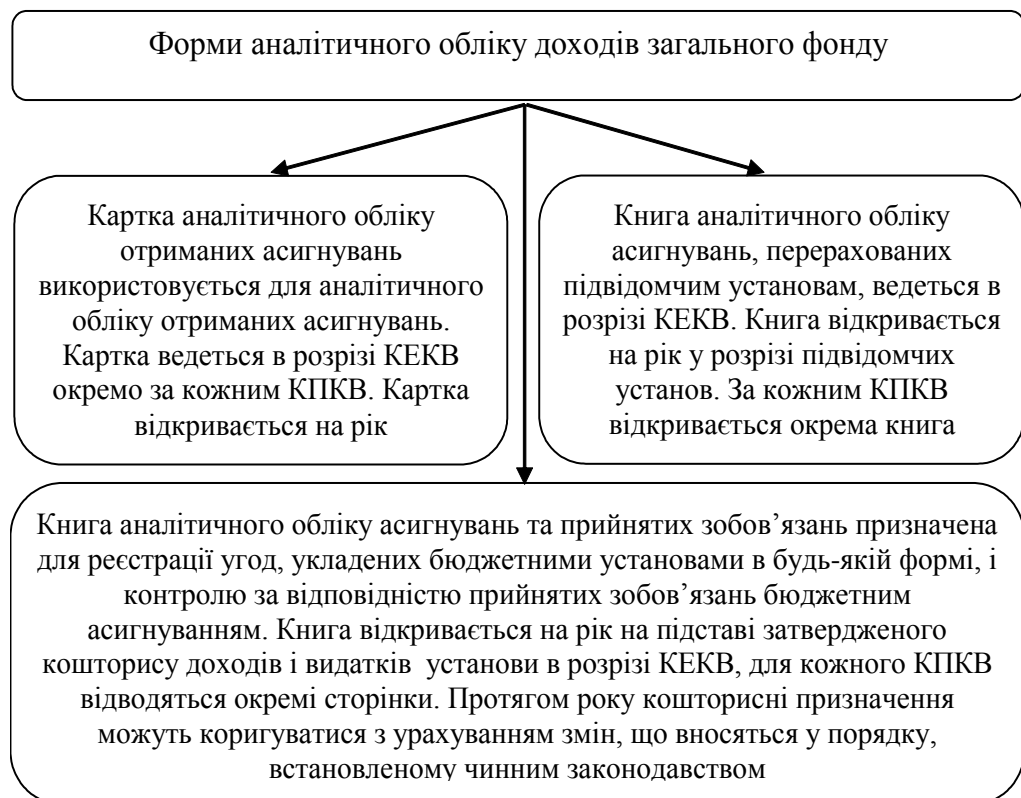
Кредит наведених субрахунків відображає суми бюджетних коштів, які отримує коледж на видатки згідно кошторису і затвердженого бюджетом. Дебетове відображення операцій наведених субрахунків відбувається при відображенні доходів, що списуються в кінці року на субрахунок 5511.

Залишок по кредиту наведених субрахунків впродовж року відображає суми асигнувань з бюджету накопичувальним методом з початку року.

Територіальне відділення Держказначейства відкрило реєстраційні рахунки для Гусятинського коледжу з метою обліку коштів загального фонду. Для обслуговування рахунку укладено договір з органом Держказначейства. Систематично здійснені операції коледжу відображаються у виписці з рахунку.

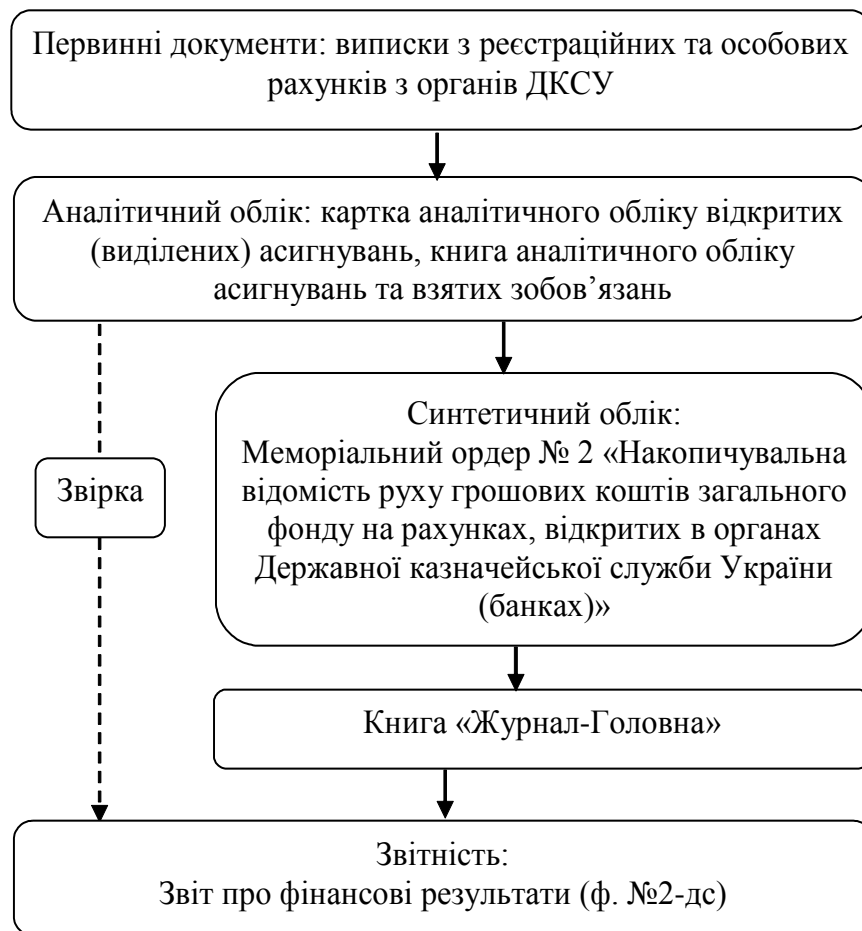
Суб'єкт господарювання самостійно організовує документообіг, дотримуючись вимог чинного законодавства. При цьому кожне підприємство може обрати ведення паперового або електронного документообігу [21]. Облікове відображення господарських операцій з грошовими коштами загального фонду в синтетичному обліку здійснюється в меморіальному ордері 2. Ордер складається з двох частин. Перша частина відображає поступлення коштів (Дт рахунку), друга частина – витрачання коштів (Кт рахунку). Дані для заповнення ордеру беруться з виписок з рахунків. В кінці місяця обраховуються обороти по дебету та кредиту рахунку, розраховується залишок початковий та кінцевий. Основна особливість складання даного ордеру полягає у його веденні по кожному рахунку окремо (особовому та реєстраційному). Тобто для кожного відкритого реєстраційного та особового рахунків присвоюється нумерація 2-1, 2-2 і т.д.

Облікове відображення доходів загального фонду в системі аналітичного обліку виконується при заповненні карток та книг (рис. 2.2).

Рис. 2.2. Облікове відображення доходів загального фонду в системі аналітичного обліку

Модель обліку бюджетних асигнувань подано на рис. 2.3.

Рис. 2.3. Модель обліку бюджетних асигнувань

Облікове відображення операцій з доходами загального фонду в системі синтетичних рахунків наступне:

1. Одержані бюджетні асигнування на реєстраційний рахунок Дт 2313 Кт 7011.
2. Отримано вексель в рахунок асигнувань із загального фонду Дт 2612 Кт 7011.
3. Списання залишків невикористаних коштів виділених асигнувань в кінці року Дт 7011 Кт 2311, 2313, 2312, 2314.
4. Списано доходи по закінченні року як закриття рахунків на результати виконання кошторису по загальному фонду Дт 7011 Кт 5511.

До загального фонду кошторису коледжу входить розподіл видатків за економічною класифікацією на виконання основних функцій.

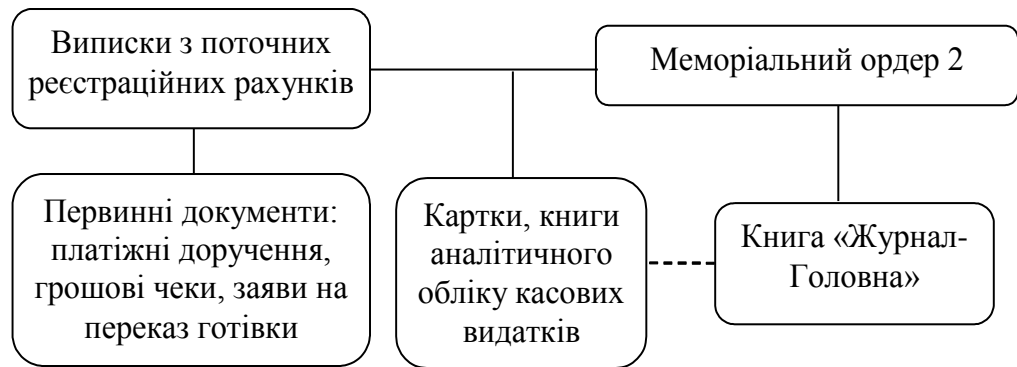
Видатки бувають поточні (виконуються на невідкладні потреби установи впродовж року) і капітальні (на купівлю майна чи невідплатні платежі в рахунок купівлі активів).

Видатки, що здійснюються установою, поділяються на касові та фактичні. Касові видатки стосуються видачі коштів з реєстраційних чи поточних рахунків на різні напрями готівково і безготівково. Вони показують суму асигнувань, одержаних та витрачених установою по окремих кодах економічної класифікації видатків [4; 5; 18].

Кошти на реєстраційних рахунках витрачаються на погашення взятих зобов'язань, сплату податків, зняття готівки в касу тощо. Тому відбуваються записи в облікових регістрах по кредиту рахунку 2313 (2323). Документальним підтвердженням касових видатків є виписки з рахунків. Облікове відображення в системі синтетичного обліку касових видатків здійснюється в меморіальному ордері 2 (розкривається рух коштів на рахунках в казначействі).

Аналітичні дані по касових видатках розкриваються в картці аналітичного обліку касових видатків. Картки ведуться окремо в розрізі реєстраційних рахунків та програм. Записи в картці відбуваються щоденно на підставі виписок Держказначейства і відкриваються на один місяць. Видатки розкриваються по кодах економічної класифікації. Впродовж місяця на реєстраційні рахунки можуть поступати кошти на відновлення видатків (на телефонні переговори, оплату комунальних платежів орендарів, помилково перераховані кошти тощо). Запис таких сум відбувається на зворотній стороні картки та коригують в сторону зменшення касові видатки за поточний місяць. Підсумкові суми в картці робляться за місяць та від початку року за мінусом відновлених сум.

Обліковий процес касових видатків коледжу наведено на рис. 2.4.

Рис. 2.4. Обліковий процес касових видатків коледжу

Досліджувана установа в окремих випадках отримує відновлення касових видатків. При функціонуванні установи бувають випадки, коли видатки покриваються з інших джерел, а не за рахунок бюджетних коштів на утримання установи. Так, плату за електроенергію на власні електроприлади здійснюють мешканці гуртожитків. Тому відновлення касових видатків відбувається коригування фактичних видатків в сторону зменшення.

Облікове відображення операцій з відновлення касових видатків загального фонду в системі синтетичних рахунків наступне:

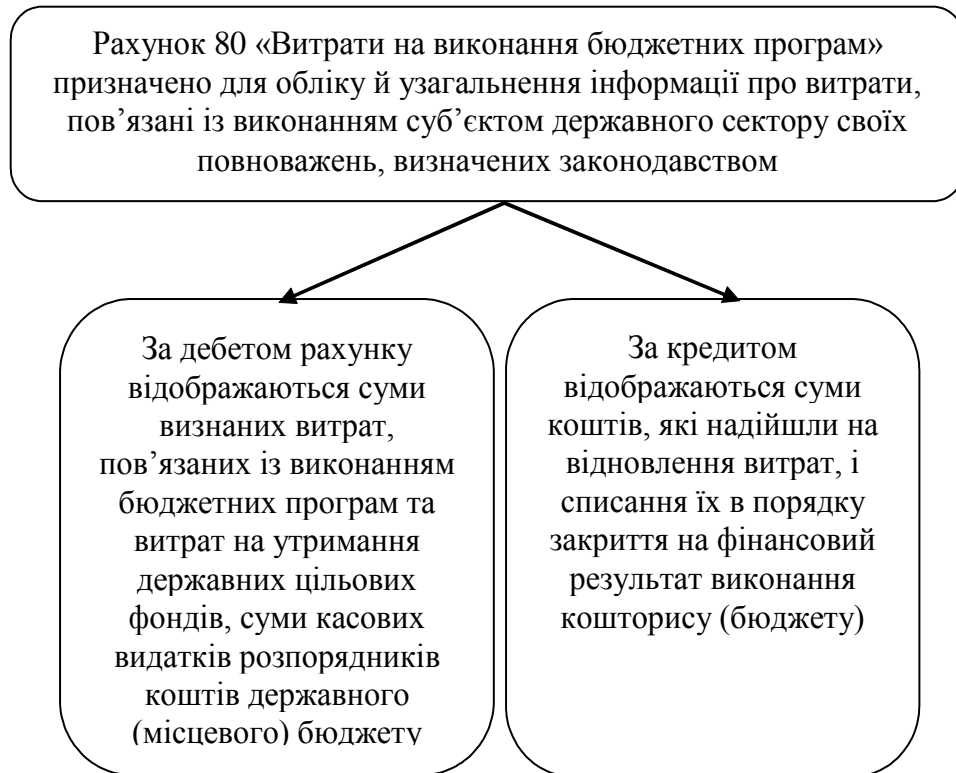
1. Одержані суми в касу, на рахунки (поточні, реєстраційні, спеціальні реєстраційні рахунки в рахунок погашення нестач, завданих збитків тощо) Дт 2211 (2221), 2212 (2222), 2311 (2321), 2313 (2323) Кт 2115 (2125).
2. Кошти, отримані в касу, перераховано на на поточні, реєстраційні, спеціальні реєстраційні рахунки та інші рахунки Дт 2311 (2321), 2312, 2313 (2323), 2314 (2324) Кт 2211 (2221), 2212 (2222).
3. Отримано назад кошти від дебіторів за неотримані матеріали, послуги Дт 2311 (2321), 2312, 2313 (2323), 2314 (2324) Кт 2111 (2121), 2313 (2123), 2317 (2128).

Дійсними видатками Гусятинського коледжу є видатки по виконанню кошторису. Обов'язковою умовою при цьому є їх документальне

підтвердження. Фактично такі видатки показуються в обліку згідно принципу нарахування – в момент їх виникнення, а не фактичної сплати коштів.

Облік фактичних видатків здійснюється з використанням рахунку 80 (рис. 2.5).

Рис. 2.5. Облік фактичних видатків на рахунку 80

Зокрема для фактичних видатків використовується субрахунок 801 в розрізі субрахунків:

8011 (8021) – показують витрати на оплату праці під час виконання основної діяльності установи щодо виконання бюджетних програм;

8012 (8022) – нараховують суми відрахувань на соціальні заходи під час виконання основної діяльності установи та виконання бюджетних програм;

8012 (8023) – показують матеріальні витрати на закупівлю матеріалів, обладнання, інвентарю, продуктів харчування тощо для виконання основної діяльності та на виконання бюджетних програм.

Крім вищенаведених субрахунків коледж використовує в обліку фактичних видатків субрахунок 8511, який стосується відображення видатків по наданих субсидіях, дотаціях, поточних трансфертах юридичним особам, стипендіях, путівках на оздоровлення, інших поточних видатках, списаній дебіторській заборгованості. Коледж відображає також на цьому субрахунку витрати на соціальне забезпечення згідно законодавства.

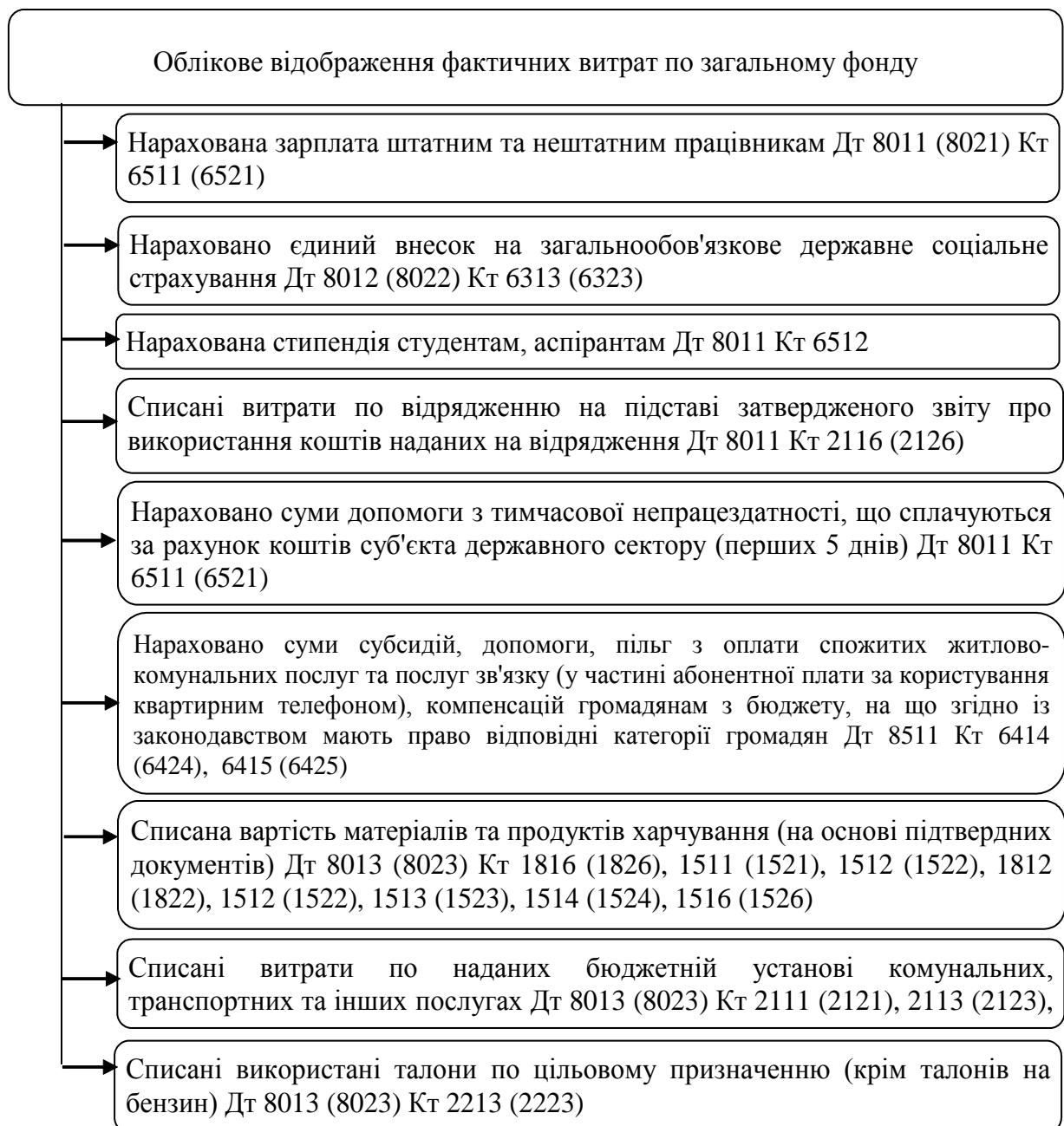
Відображення операцій по видатках відбувається у різних меморіальних ордерах з наступним перенесенням дебетових даних по субрахунках 801, 851 в реєстри аналітичного обліку. Так, аналітичні дані по фактичних видатках показуються у картці аналітичного обліку фактичних видатків по кожному коду програмної та функціональної класифікації видатків, по кодах КЕКВ. Відкривається карточка на місяць на підставі даних меморіальних ордерів. Відновлені суми видатків відображаються на звороті карточки. В кінці місяця розраховуються підсумки за місяць та від початку року за мінусом відновлених видатків, і вони є початковими даними в карточці в наступному місяці [41; 50; 52].

Модель обліку фактичних видатків подана на рис. 2.6.

Рис. 2.6. Обліковий процес фактичних видатків коледжу

Облікове відображення операцій з фактичних видатків загального фонду в системі синтетичних рахунків подано на рис. 2.7.

Рис. 2.7. Облікове відображення фактичних видатків по загальному фонду коледжу

В кінці року фактичні видатки списуються на результат виконання кошторису на дебет субрахунку 5511 з кредиту субрахунків 8011, 8012, 8013, 8511.

При вивченні практики здійснення обліку доходів загального фонду вважаємо за доцільне відкрити окремі субрахунки до рахунку 2313 в розрізі надходжень до загального фонду та спеціального фонду (23131 і 23132), що

забезпечить можливість здійснення контролю за цільовим використанням надходжень грошових коштів Гусятинським коледжем та оптимально приймати рішення щодо доходів та видатків.

2.2. Облік надходження та використання коштів спеціального фонду бюджетної установи

Особливе місце в системі фінансування бюджетних установи належить спеціальному фонду, який включає надходження з спеціального фонду бюджету на виконання видатків спеціального призначення та пріоритетні заходи щодо виконання установою основних її функцій [9]. Фактично бюджетна установа отримує позабюджетні кошти і вони вважаються власними надходженнями цих установ. Ці надходження допомагають установам виконувати покриття видатків при недостатності надходжень із загального бюджету країни [26, с. 23].

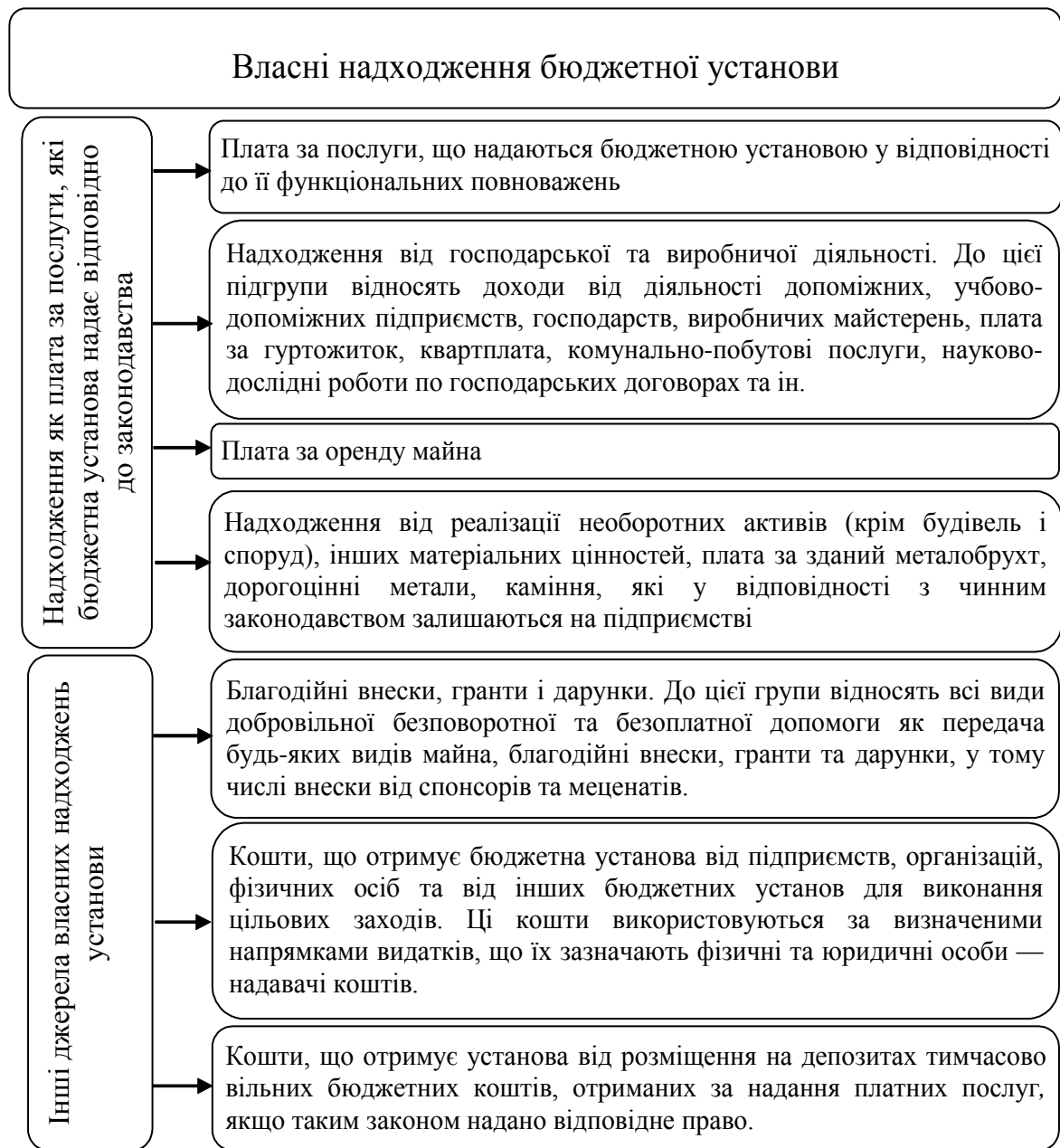
Кошти спеціального фонду є доповнюючим джерелом фінансування діяльності бюджетної установи. Ці кошти діляться згідно повної економічної класифікації на видатки спеціального призначення та втілення пріоритетних заходів установи. Шляхи використання спеціального фонду підлягають ретельним перевіркам, через те є важливим питання облікового відображення доходів та видатків спеціального фонду [10; 11; 24].

Доходи спеціального фонду бюджетної установи виступають власними надходженнями установи з цільовим спрямуванням та іншими надходженнями спеціального фонду.

Власними надходження установи є кошти, які установа одержує в чітко визначеному порядку від наданих послуг, виконаних робіт, грантів, дарунків та благодійних внесків, а також кошти від реалізації продукції/майна та іншої діяльності [14; 48].

Власні надходження формуються з двох груп:

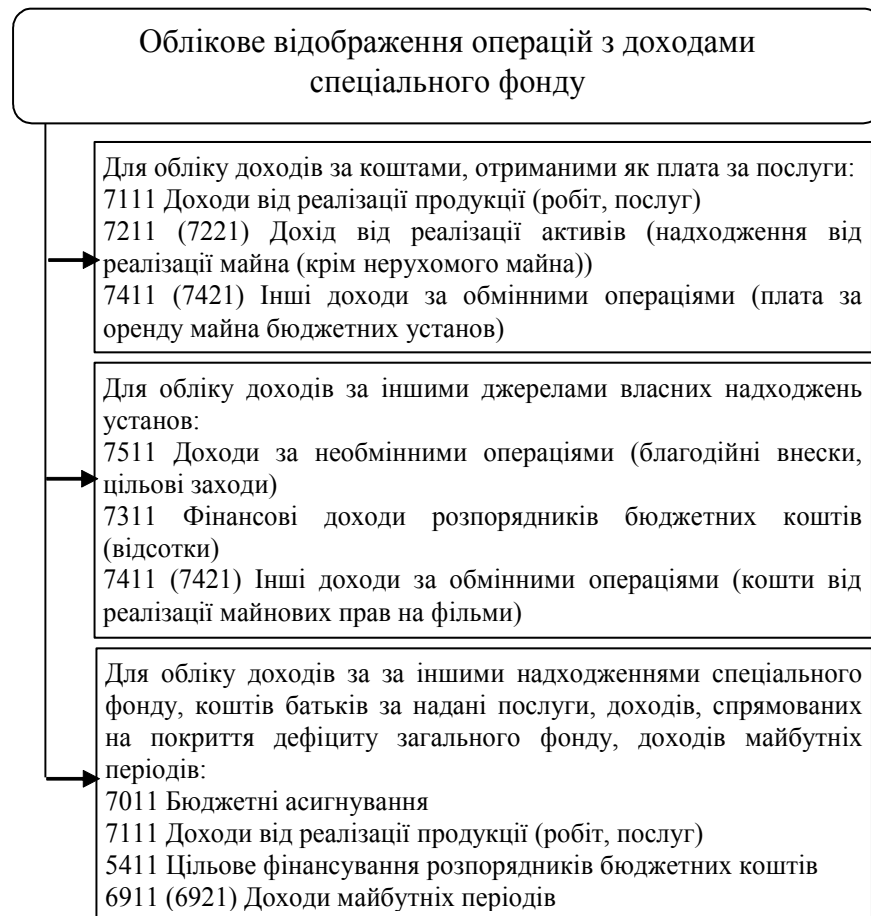
- 1) надходження як плата за послуги, які бюджетна установа надає відповідно до законодавства;
- 2) інші джерела власних надходжень установи (рис. 2.8).

Рис. 2.8. Власні надходження Гусятинського коледжу

Бухгалтер надає інформацію, яка, як і передбачається, є в загальному корисною, але користувач повинен її трактувати і використовувати при прийнятті рішень [20]. Облікове відображення операцій з доходами спеціального фонду здійснюється на пасивних рахунках класу 7 в розрізі

плати за послуги, інших джерел власних надходжень, інших надходжень спеціального фонду (рис. 2.9).

Рис. 2.9. Облікове відображення операцій з доходами спеціального фонду на рахунках класу 7

Отримання коштів до спеціального фонду відбувається безготівково або готівково. Останній варіант передбачає обов'язкове зарахування готівки на відповідний рахунок по спеціальному фонду. Без здійснення такої процедури неможливе використання коштів спеціального фонду.

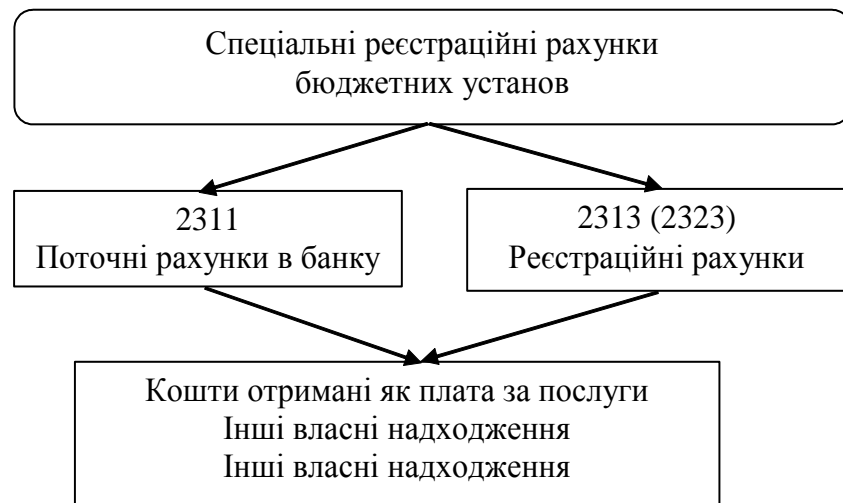
До первинних документів щодо нарахування доходів спеціального фонду належать договори, угоди, акти наданих послуг, до первинних документів щодо одержання доходів спеціального фонду – виписки з спеціальних реєстраційних рахунків Держказначейства.

Синтетичні дані щодо обліку доходів спеціального фонду розкриваються в меморіальному ордері 14. При цьому для кожного виду

доходу окремо формуються меморіальні ордери за нумерацією 14-1, 14-2 і т.д. Меморіальний ордер 14, крім синтетичних даних, містить аналітичні дані щодо доходів спеціального фонду [51].

Закінчення року передбачає закриття рахунків фактичних доходів спеціального фонду по кредиту рахунку 5511 з дебету рахунків Дт 70, 71, 72, 73, 74, 75.

Кошти спеціального фонду Гусятинського коледжу зберігаються на спеціально відкритих реєстраційних рахунках (на один бюджетний рік згідно інструктивних вказівок) в органах Держказначейства та спеціально відкритих бюджетних рахунках в банківських установах (рис. 2.10). Здійснення операцій по грошових коштах відбувається з допомогою розрахункових документів (платіжних доручень, вимог-доручень, платіжних вимог, заяв на переказ готівки тощо). Аналітичні дані групуються по кожному рахунку у відділенні казначейства/банку. Синтетичні дані групуються по кожному субрахунку обліку.

Рис. 2.10. Спеціальні реєстраційні рахунки Гусятинського коледжу

Отримання доходів (коштів) по спеціальному фонді та їх касового використання розкривається в меморіальному ордері 3. Підставою для внесення даних в меморіальний ордер 3 є виписки казначейства/банку з доданими первинними документами. В структуру ордеру входить дві

частини. Перша частина розкриває дані по надходженню коштів (по дебету рахунків обліку коштів спеціального фонду і по кредиту різних рахунків). Кожна виписка з рахунку відповідає окремій позиції в ордері. Друга частина містить дані про використання коштів (тобто про касові видатки). Дані кожної виписки в другій частині відповідають окремій позиції (по кредиту рахунків обліку коштів спеціального фонду і по дебету різних рахунків).

Кінцевими даними меморіального ордеру 3 є визначені дебетові і кредиторів обороти по рахунку. Робиться запис початкового сальдо з перенесенням з попереднього ордеру і розраховується кінцеве сальдо по рахунку на кінець місяця. Останній показник в обов'язковому порядку співставляється з інформацією виписки казначейства.

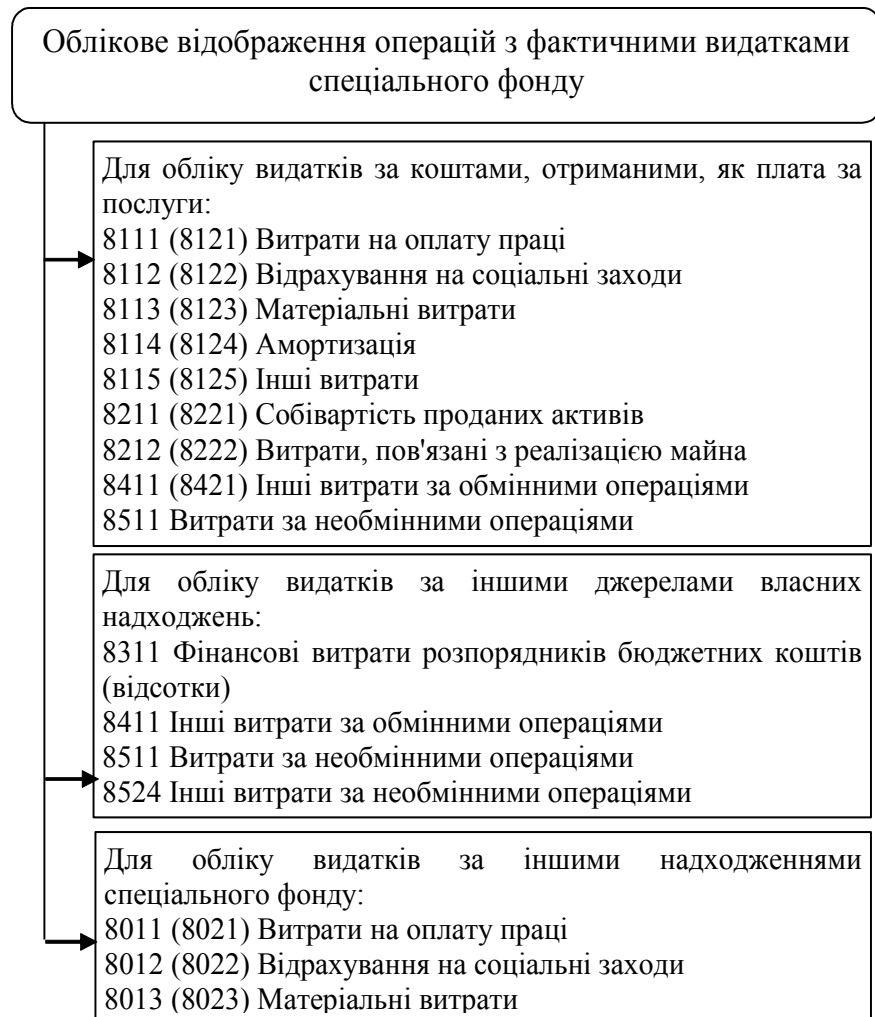
Наявність кількох рахунків передбачає відкриття окремо меморіального ордеру для кожного з них з нумерацією 3-1, 3-2, 3-3. Підписи виконавця, працівника, що перевірів, та головного бухгалтера ставляться у меморіальному ордері.

Кошти спецфонду можуть частково бути перераховано вищому розпоряднику згідно його наказу. При цьому переказ таких коштів відбувається по одній програмі і одній групі власних коштів. Для Гусятинського коледжу така операція означає зменшення доходів (по дебету 7111, 7211 (7221), 7411 (7421), 7511, 7311 і кредиту 2313 (2323)), для ТНТУ – надходження доходів (по дебету 2313 (2323) і кредиту 7111, 7211 (7221), 7411 (7421), 7511, 7311).

Ведення обліку видатків повинне формувати дані про касові та фактичні видатки в розрізі ЕКВ, видів послуг, виробництва, оренди тощо. Фактично видатки показуються в розрізі кожного виду спеціальних коштів. В обліку видатків спеціального фонду дотримуються того ж підходу, що і для видатків загального фонду – по касових та фактичних видатках.

Фактичні видатки спеціального фонду обліковуються на активних рахунках класу 8 (81, 82, 83, 84, 85) з накопиченням витрат по дебету рахунків в розрізі відповідного напрямку спеціальних коштів (рис. 2.11).

Рис. 2.11. Облікове відображення операцій з фактичними видатками спеціального фонду на рахунках класу 8

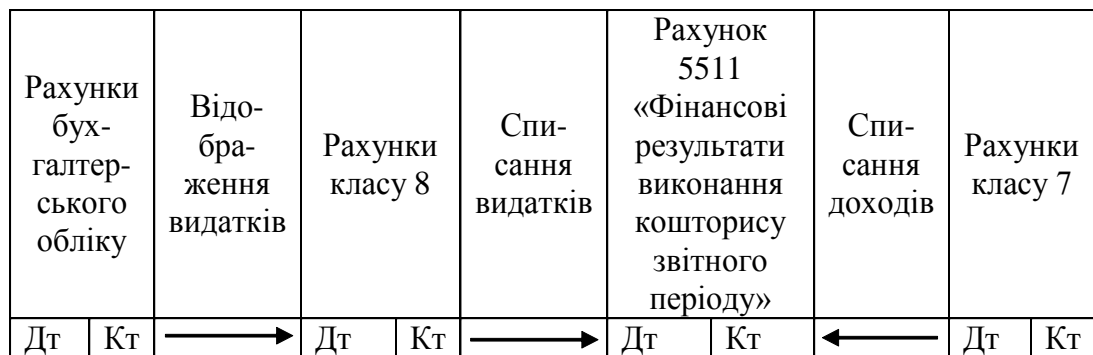
Закінчення року передбачає перенесення фактичних видатків по кредиту рахунків на дебет 5511.

Аналітичні дані фактичних видатків показуються у картках обліку фактичних видатків стандартної форми в розрізі кожного виду спеціальних коштів. Період, на який відкривається картка, – це місяць. Дані в картки заносяться з меморіальних ордерів. Підсумкові дані ведуться в розрізі місяця та від початку року. Це є підставою для аналізування виконання кошторису та формування звітності. Дані синтетичного обліку систематизуються в головній книзі в розрізі субрахунків класу 8.

Картка аналітичного обліку касових видатків розкриває дані про касові видатки коледжу. Для цього в розрізі кожного виду спеціальних коштів коледж відкриває окремо картку. Видатки подаються в розрізі КЕКВ по місяцю та від початку року за мінусом відновлених видатків. Дані для заповнення карток беруться з виписок казначейства по спеціальних реєстраційних рахунках.

Важливим є відповідність даних по касових видатках в картках та меморіальному ордері 3 (обороті рахунків 2313 (2323)).

Взаємозв'язок доходів та видатків по спеціальному фонду можна представити у вигляді моделі (рис. 2.12).

Рис. 2.12. Модель обліку видатків та доходів спеціального фонду

При вивченні практики здійснення видатків спеціального фонду вважаємо за доцільне здійснювати видатки на фінансування того підрозділу, який безпосередньо сприяв надходженню певних коштів спеціального фонду.

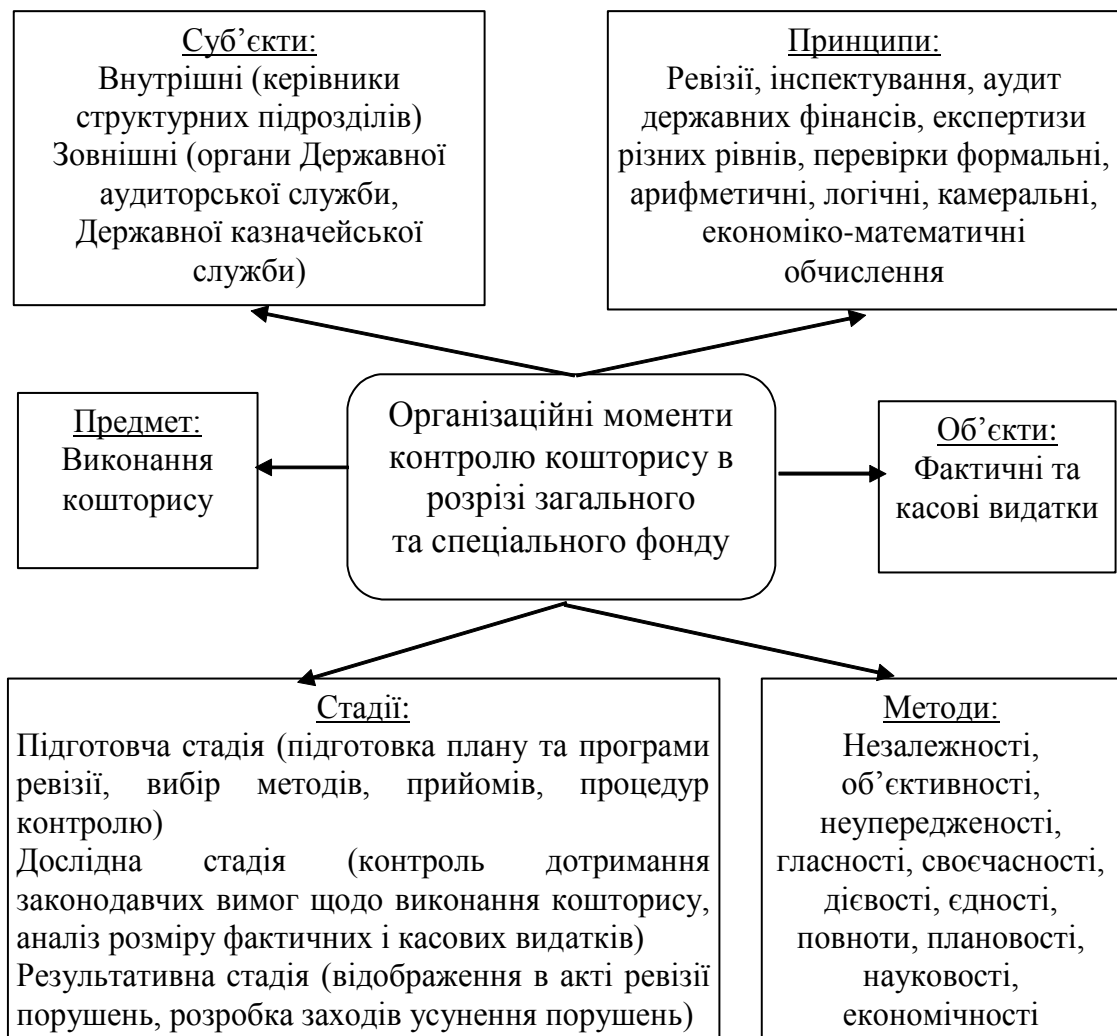
2.3. Методика контролю складових частин загального та спеціального фондів бюджетної установи

Здійснення контролю загального та спеціального фонду являє собою систему заходів, спрямованих на збір даних щодо формування та використання коштів фондів, інформація про які подається в кошторисі, з

метою виявлення, виправлення та випередження бюджетних правопорушень в майбутньому [23; 49].

Організаційні підходи щодо формування та виконання кошторису бюджетної установи полягають у проведенні заходів щодо перевірки доцільності, обґрунтованості даних статей кошторису, виконання лімітів асигнувань та встановлення причин відхилень для підтвердження ефективного використання бюджетних коштів [34, с. 104].

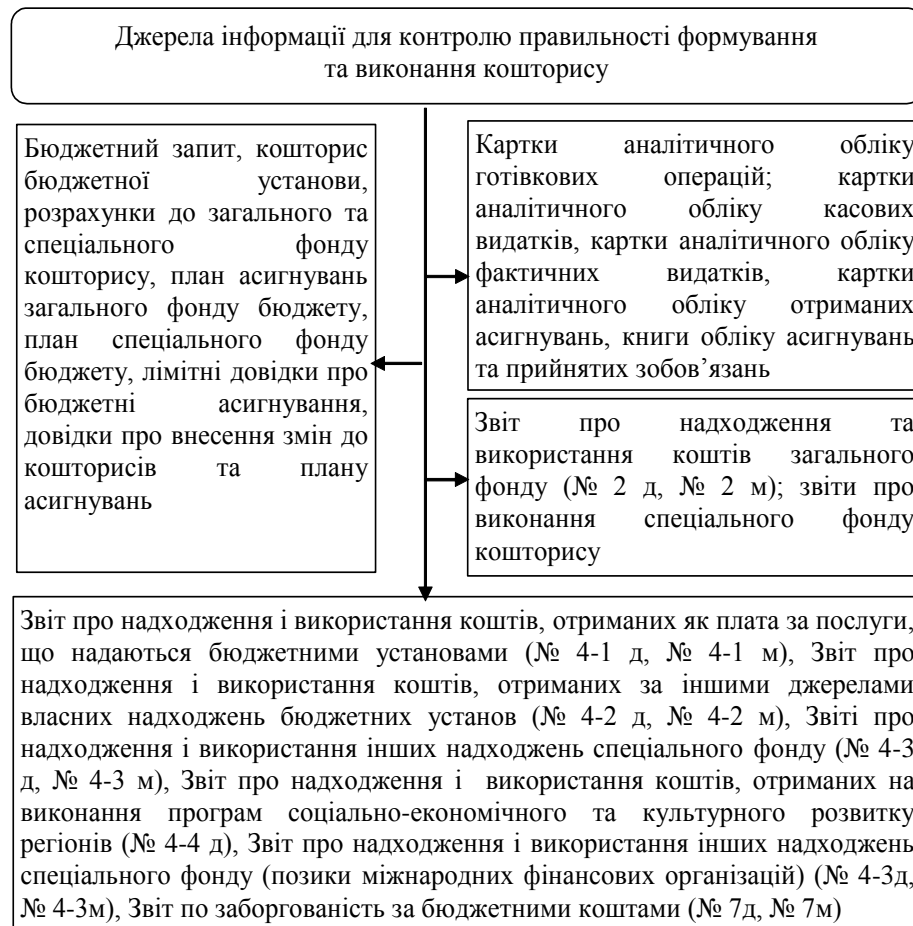
Основні організаційні моменти контролю кошторису в розрізі загального та спеціального фонду бюджетної установи подано на рис. 2.13.

Рис. 2.13. Організаційні моменти контролю кошторису в розрізі загального та спеціального фонду

Контроль бюджетної установи здійснюється органом державного фінансового контролю шляхом державного аудиту, інспектування, перевірки та моніторингу закупівель [44]. Такі види контролю виконують Державна аудиторська служба України. Дана служба проводить ретроспективний контроль щодо виконання кошторису бюджетною установою у вигляді проведення ревізій. В процесі перевірки співставляються кошторисні призначення і показники розрахунків в розрізі кодів економічних класифікації кошторису. Крім цього, досліджуються фактичні напрями використання коштів в розрізі кодів економічної класифікації, які установа одержує з казначейства [13, с. 11].

Контроль правильності формування та виконання кошторису доходів та видатків передбачає перевірку документів, поданих на рис. 2.14 [34, с. 111].

Рис. 2.14. Джерела інформації для контролю правильності формування та виконання кошторису

Під час проведення ревізії встановлюється наявність затверджених кошторису, плану асигнувань загального фонду та плану спеціального фонду бюджетної установи. При цьому вивчається своєчасність затвердження кошторису, співставляються суми надходжень по кошторису по загальному фонду і дані лімітної довідки по бюджетних асигнувань [30].

Вивчається обґрунтованість розрахунку обсягів надходжень до спеціального фонду коледжу в розрізі кожного джерела доходів. У випадку відсутності необхідних розрахунків або ж недостатності у них інформації для перевірки беруться інші документи, щоб підтвердити законність вказаних обсягів надходжень до спеціального фонду. Важливими показниками для цього є обсяги надання платних послуг, розрахункові показники (вартість обладнання та іншого майна, що здаються в оренду, кількість місць у гуртожитках тощо), прогностичні розрахунки надходжень (обов'язкових платежів) до спеціального фонду, прогностичні суми повернення коштів цільового призначення до бюджету. Під час перевірки наведених показників важливо вивчити їх дані за попередній звітний рік та очікувані показники в планових періодах. При цьому необхідно брати до уваги відповідність даних показників даним звітності у відповідні періоди [34, с. 113].

Наступним етапом в процесі перевірки є дослідження обґрунтованості потреби установи у коштах, вказаних в кошторисі по кожному виду економічної класифікації видатків в розрізі загального та спеціального фондів. Тому беруться для перевірки розраховані показники щодо асигнувань в розрізі КЕКВ. Їх відсутність або ж неповний розрахунок потребує вивчення додаткових документів для підтвердження обґрунтованості запланованих асигнувань. При цьому важливо встановити чи розраховані показники базуються на даних діяльності бюджетної установи та чи дійсно є необхідність установи у вказаних в кошторисі видатках. Досліджується об'єктивність потреби у коштах, враховувачи виробничі показники та контингент коледжу, штатну чисельність, обсяг роботи, обсяги дебіторської та кредиторської заборгованості, доцільність реалізації інших

програм в напрямку скорочення витрат у звітному періоді. Перевіряється забезпеченість асигнуваннями першочергових видатків (оплата праці, комунальні платежі), дотримання відповідних законодавчих норм щодо обсягів асигнувань на нарахування оплати праці на поточний рік, здійснення платежів по комунальних послугах і в розрахунку на фізичні обсяги. Зростання обсягів використання енергоносіїв у фізичних вимірниках є підставою для детального вивчення та встановлення причин [34, с. 114].

При перевірці асигнувань на виплати працівникам важливим питанням є відповідність фонду оплати праці і штатного розпису, чи враховано підвищені оклади в поточному році згідно вимог законодавства, чи вірно розраховані нарахування на зарплату до фондів тощо. Розрахунки асигнувань по комунальних послугах перевіряють в порівнянні з попереднім роком, встановлюють наявність гуртожитків, кількість студентів коледжу, розмір відшкодування ними за користування комунальними послугами. Крім цього, встановлюють суми платежів по комунальних послугах, що включаються до калькуляції вартості платних послуг, можливі підвищення тарифів та цін на комунальні послуги, чи є суми заборгованості дебіторів та кредиторська заборгованість коледжу. Важливим питанням є також перевірка орендних платежів, встановлюють наявність орендарів і розміри їх платежів.

При цьому важливо зазначити, що коледж повинен шукати шляхи для економії коштів та матеріальних цінностей, оскільки в кошторисі закладаються лише ті видатки, які передбачає чинне законодавство відповідно до характеру діяльності коледжу. Тому видатки з купівлі обладнання, капітального ремонту приміщень тощо, що не вважаються першочерговими, бюджетна установа може вказувати у кошторисі лише у випадку повного покриття першочергових витрат та відсутності в установи заборгованості. Останнє питання особливо перевіряється ревізорами.

Якщо установа вносила зміни до кошторису, то дане питання буде також важливим при проведенні зовнішнього контролю. Тому першочергово перевіряють об'єктивність внесених змін в розмір асигнувань

(перерозподіл/збільшення/зменшення) у кошторисі та зміни надходжень (збільшення/зменшення) до спеціального фонду. Тому потрібні підтверджуючі документи з обґрунтуваннями внесених змін до кошторису [34, с. 115].

Перевіряється внесення змін в кошторис у необхідних випадках та їх своєчасність. При цьому важливим є встановлення правомірності внесених змін до загального та спеціального фондів кошторису коледжу з дотриманням законодавчих норм. Зокрема неправомірності скорочення видатків на споживання в напрямку збільшення видатків на розвиток; збільшення видатків на виплати працівникам за рахунок скорочення коштів на інші видатки.

Дослідивши практику зовнішнього контролю пропонуємо створення в організаційній структурі Гусятинського коледжу підрозділ внутрішнього аудиту. Даний підрозділ буде займатися питаннями контролю, моніторингу і аналізом виконання бюджетної програми на підставі оцінки даних первинних документів системи обліку та звітності. Послідовність виконання своїх функцій буде відповідати наступному: вивчення системи внутрішнього контролю, оцінювання надійності системи внутрішнього контролю та підтвердження достовірності оцінювання системи внутрішнього контролю.

Висновки до розділу 2

Облік в бюджетних установах виконує інформаційну, управлінську, контрольну функції та базується на засадах достовірності, повноти, незалежності, законності обліку. До загального фонду кошторису доходів та видатків коледжу належать надходження із загального фонду бюджету, враховуючи які фінансується утримання коледжу. До загального фонду кошторису коледжу входить розподіл видатків за економічною класифікацією на виконання основних функцій. Видатки бувають поточні (виконуються на невідкладні потреби установи впродовж року) і капітальні

(на купівлю майна чи невідплатні платежі в рахунок купівлі активів). Видатки, що здійснюються установою, поділяються на касові та фактичні.

Кошти спеціального фонду є доповнюючим джерелом фінансування діяльності бюджетної установи. Ці кошти діляться згідно повної економічної класифікації на видатки спеціального призначення та втілення пріоритетних заходів установи. Власними надходження установи є кошти, які установа одержує в чітко визначеному порядку від наданих послуг, виконаних робіт, грантів, дарунків та благодійних внесків, а також кошти від реалізації продукції/майна та іншої діяльності. Кошти спеціального фонду Гусятинського коледжу зберігаються на спеціально відкритих реєстраційних рахунках (на один бюджетний рік згідно інструктивних вказівок) в органах Держказначейства та спеціально відкритих бюджетних рахунках в банківських установах. Ведення обліку видатків повинне формувати дані про касові та фактичні видатки в розрізі ЕКВ, видів послуг, виробництва, оренди тощо.

Організаційні підходи щодо формування та виконання кошторису бюджетної установи полягають у проведенні заходів щодо перевірки доцільності, обґрунтованості даних статей кошторису, виконання лімітів асигнувань та встановлення причин відхилень для підтвердження ефективного використання бюджетних коштів. Під час проведення ревізії встановлюється наявність затверджених кошторису, плану асигнувань загального фонду та плану спеціального фонду бюджетної установи. При цьому вивчається своєчасність затвердження кошторису, співставляються суми надходжень по кошторису по загальному фонду і дані лімітної довідки по бюджетних асигнувань.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗУВАННЯ ОСНОВНИХ СКЛАДОВИХ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОГО ТА СПЕЦІАЛЬНОГО ФОНДІВ ГУСЯТИНСЬКОГО КОЛЕДЖУ ТНТУ ім. І. ПУЛЮЯ

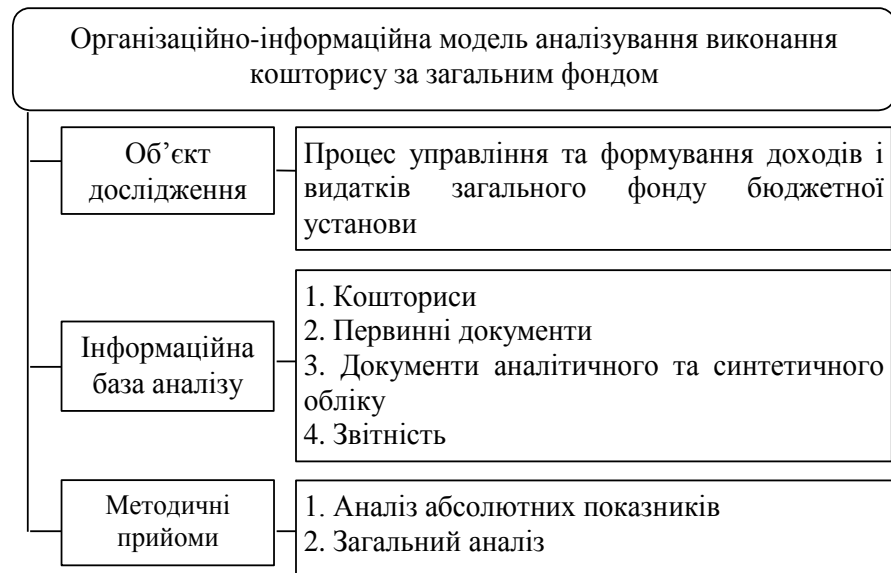
3.1. Аналізування надходження та використання коштів загального фонду

Процес з реформування обліку в бюджетних установах та його нормативної бази є передумовою вивчення методики аналізу складових частин загального та спеціального фондів бюджетних установ. Проблематичність проведення такого аналізу обумовлено відсутністю єдності щодо підходів функціонування бюджетних установ, враховуючи їх неприбутковий характер та спрямованість на дотримання вимог держави щодо задоволення потреб соціального, культурного, навчального значення для суспільства.

Оцінювання ефективності напрямів використання коштів з бюджету та власних надходжень здійснюється при проведенні аналізу доходів та видатків бюджетних установ. Відповідно використання методик аналізування доходів і видатків загального та спеціального фондів бюджетних установ дає можливість здійснити оцінку ефективності їх використання. Аналітичні розрахунки в розрізі складових частин загального та спеціального фондів бюджетних установ відбуваються на основі облікової інформації. Ці питання стають особливо важливим в процесі сучасного наближення вітчизняної системи бюджетного обліку до практики міжнародного обліку для публічного сектора [7; 53].

Аналізування загального фонду бюджетних установ полягає у виявленні причинно-наслідкових зв'язків в процесі їх розвитку. Важливим напрямом аналізування є вивчення рівня виконання кошторису за загальним

фондом. Для цього використовується спеціальна методика на підставі класичних методів аналізу фінансово-господарської діяльності бюджетної установи. Використовується структурно-динамічний та факторний аналіз з метою оцінювання динаміки, структури показників загального фонду та факторів, які на них впливають (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Модель аналізування доходів та видатків загального фонду Гусятинського коледжу

Аналізування виконання кошторису Гусятинського коледжу включає оцінювання структури і динаміки доходів і видатків, аналізування співвідношення касових та фактичних видатків.

При аналізування кошторису бюджетної установи важливим є використання одного з головних прийомів аналізування – порівняння. Це прийом полягає у зіставленні одного показника з іншими для того, щоб визначити спільні риси або ж розбіжності між ними, у випадку розбіжностей виявити причини. Так, відбувається порівняльний аналіз фактичних показників із показниками попередніх звітних періодів та з показниками плану.

Аналізування планових показників асигнувань з бюджету і коштів, що надійшли, подано в табл. 3.1 (додатки А, Б, В, Д, Е).

Таблиця 3.1

**Аналізування планових показників асигнувань з бюджету і коштів,
що надійшли, загального фонду Гусятинського коледжу**

Показники	Затверджено на звітний рік			Надійшло коштів за звітний рік			Відхилення, тис. грн.		
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік
Видатки та надання кредитів - усього	9165,43	12913,49	14426,83	9161,35	12913,49	14426,83	-4,08	-	-
У тому числі: Поточні видатки	9115,43	12913,49	14426,83	9111,35	12913,49	14426,83	-4,08	-	-
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	7970,20	9254,45	10188,39	7970,20	9254,45	10188,39	-	-	-
<i>Оплата праці</i>	6543,20	7584,48	8357,92	6543,20	7584,48	8357,92	-	-	-
<i>Нарахування на оплату праці</i>	1427,00	1669,97	1830,47	1427,00	1669,97	1830,47	-	-	-
Використання товарів і послуг	1091,32	767,61	1301,73	1087,24	767,61	1301,73	-4,08	-	-
<i>Предмети, матеріали, обладнання та інвентар</i>	240,59	104,93	131,87	236,51	104,93	131,87	-4,08	-	-
<i>Медикаменти та перев'язувальні матеріали</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Продукти харчування</i>	128,73	70,44	178,06	128,73	70,44	178,06	-	-	-
<i>Оплата послуг (крім комунальних)</i>	13,00	-	-	13,00	-	-	-	-	-
<i>Видатки на відрядження</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Видатки та заходи спеціального призначення</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Оплата комунальних послуг та енергоносіїв</i>	709,00	592,24	991,80	709,00	592,24	991,80	-	-	-
<i>Оплата тепlopостачання</i>	454,00	442,71	693,91	454,00	442,71	693,91	-	-	-
<i>Оплата водopостачання та водовідведення</i>	35,00	20,82	50,31	35,00	20,82	50,31	-	-	-
<i>Оплата електроенергії</i>	220,00	128,71	247,58	220,00	128,71	247,58	-	-	-
<i>Оплата природного газу</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Оплата інших енергоносіїв</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Оплата енергосервісу</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Соціальне забезпечення	53,91	2891,43	2936,71	53,91	2891,43	2936,71	-	-	-
<i>Стипендії</i>	17,64	2859,62	2882,71	17,64	2859,62	2882,71	-	-	-
<i>Інші виплати населенню</i>	36,27	31,81	54,00	36,27	31,81	54,00	-	-	-
Інші поточні видатки	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Капітальні видатки	50,00	-	-	50,00	-	-	-	-	-
Придбання основного капіталу	50,00	-	-	50,00	-	-	-	-	-
<i>Придбання обладнання і предметів довгострокового користування</i>	50,00	-	-	50,00	-	-	-	-	-
<i>Капітальне будівництво (придбання)</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Капітальний ремонт</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Реконструкція та реставрація</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Як видно з табл. 3.1, відхилення по надходженню асигнувань з бюджету були в 2017 р. в складі поточних видатків, зокрема на використання товарів і послуг (предмети, матеріали, обладнання та інвентар). Було заплановано отримання коштів на суму 240,59 тис. грн., фактично надійшло 236,51 тис. грн., тобто на 4,08 тис. грн. менше, ніж заплановано. По інших напрямках асигнувань кошти надійшли в повному обсязі. В 2018-2019 рр. запланований обсяг асигнувань Гусятинський коледж отримав в повному обсязі, відхилень не було по жодному напрямку асигнувань.

Результати аналізування формування загального фонду Гусятинського коледжу засвідчили, що в 2018 р. порівняно з 2017 р. відбулися коливання у значеннях показників. Так, загальна сума асигнувань зросла на 3752,14 тис. грн. Це відбулося за рахунок зростання асигнувань на оплату праці та нарахувань (на 1284,25 тис. грн.) та на соціальне забезпечення (на 2837,52 тис. грн.). Асигнування на інші напрями загального фонду зменшилися: використання товарів і послуг (на 319,63 тис. грн.) та придбання основного капіталу (на 50 тис. грн.).

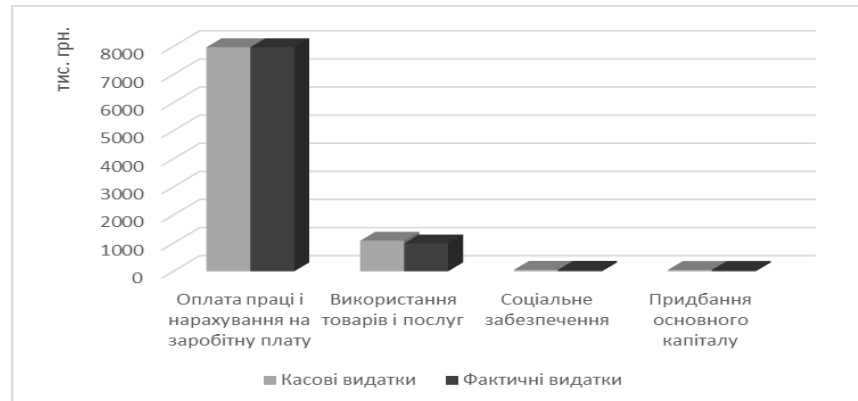
Результати аналізування формування загального фонду Гусятинського коледжу засвідчили, що в 2019 р. порівняно з 2018 р. відбулися позитивні зміни у значеннях показників. Так, відбулося зростання асигнувань в 2019 р. на 1513,34 тис. грн. за рахунок зростання асигнувань на оплату праці та нарахувань (на 933,94 тис. грн.), використання товарів і послуг (на 534,12 тис. грн.), соціальне забезпечення (на 45,28 тис. грн.).

В 2018-2019 рр. відсутні асигнування з бюджету на капітальні видатки.

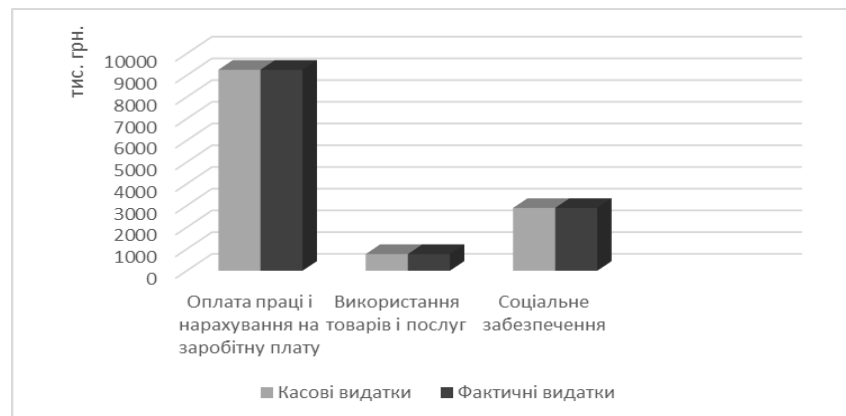
Найбільшу питому вагу в 2017-2019 рр. в асигнуваннях з бюджету до загального фонду складала оплата праці та нарахування на заробітну плату (відповідно 86,96%, 71,66% і 70,62%). В 2018-2019 рр. значно зросла питома вага асигнувань з бюджету на соціальне забезпечення (відповідно 22,39% і 20,36%), що відбулось за рахунок отримання коштів на виплату стипендій для пільгових категорій. Інші складові асигнувань до загального фонду складають незначну частку.

Важливим при проведенні аналізування загального фонду є дослідження касових та фактичних видатків, їх співвідношення [47]. Вони можуть бути рівними, касові видатки можуть перевищувати фактичні видатки, або ж навпаки – фактичні видатки більші за касові. Дослідження взаємозв'язків між ними дає можливість вияснити умови виконання кошторису. При цьому вивчаються динамічні та структурні зміни у касових та фактичних видатках.

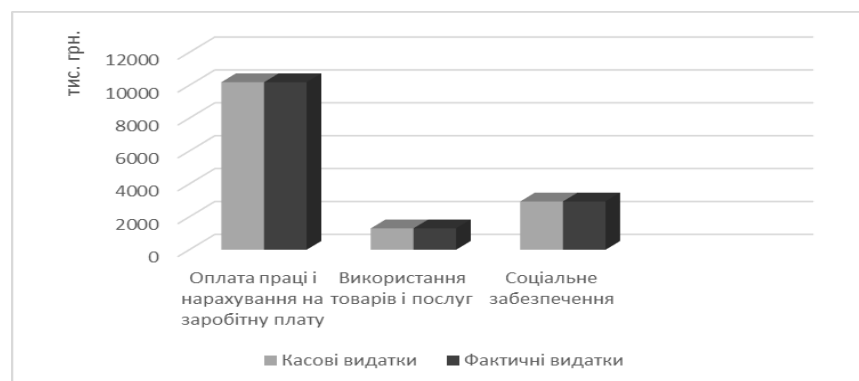
Результати вивчення касових та фактичних видатків Гусятинського коледжу подано на рис. 3.2, 3.3, 3.4.

Рис. 3.2. Касові та фактичні видатки загального фонду Гусятинського коледжу в 2017 році

Рис. 3.3. Касові та фактичні видатки загального фонду Гусятинського коледжу в 2018 році

Рис. 3.4. Касові та фактичні видатки загального фонду Гусятинського коледжу в 2019 році

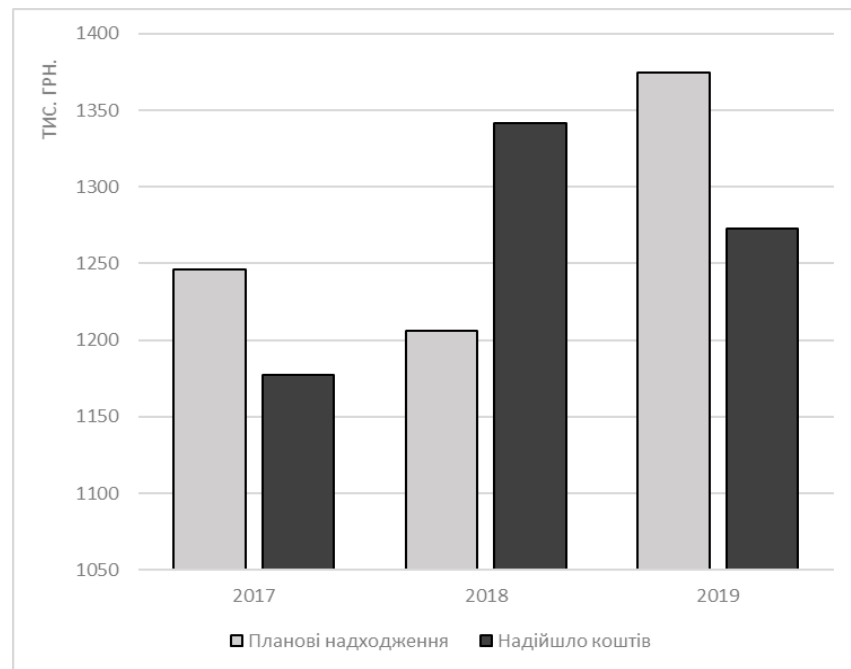
Дані звітності Гусятинського коледжу засвідчили про рівність касових та фактичних видатків загального фонду в 2018-2019 рр. в розрізі складових видатків. Це підтверджує виконання кошторису коледжу в повному обсязі. Лише в 2017 р. фактичні видатки на використання товарів і послуг були меншими, ніж касові видатки.

3.2. Аналізування надходження та використання коштів спеціального фонду

Послідовність проведення аналізування складових частин спеціального фонду полягає в наступному:

- оцінювання складу, структурних та динамічних змін спеціального фонду в розрізі показників залишків, надходжень коштів і їх видатків за допомогою вертикального та горизонтального аналізу;
- аналіз складових частин спеціального фонду за кожною позицією звітності шляхом порівняння за декілька періодів з метою визначення ролі фінансування за спеціальним фондом;
- розрахунок структурних змін показників з оцінюванням впливу факторів на кінцевий результат з метою визначення вагомих складових частин в складі спеціального фонду в розрізі доходів та видатків;
- аналізування виконання плану надходжень спеціального фонду шляхом порівняння планових показників з фактичним отриманням коштів бюджетною установою;
- аналізування виконання плану видатків спеціального фонду з метою вивчення виконання кошторису по спеціальному фонду;
- аналізування руху складових частин спеціального фонду [7; 15].

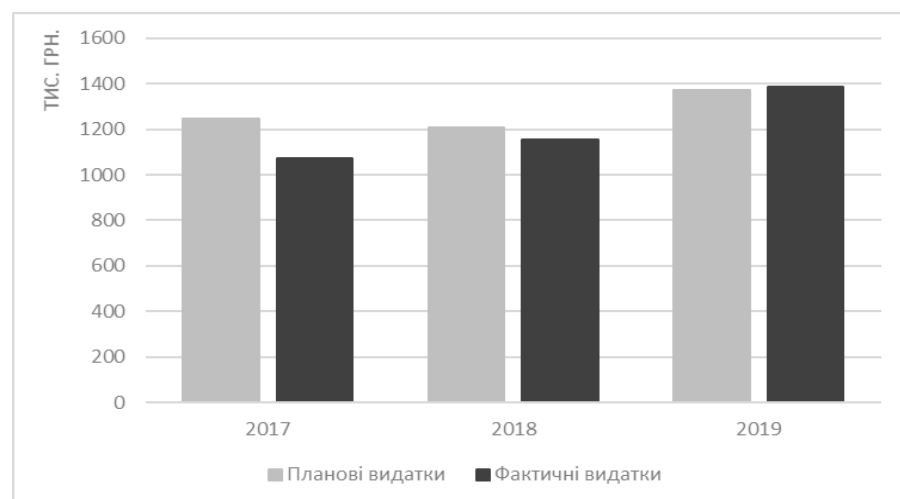
Аналізування виконання плану надходжень спеціального фонду подано на рис. 3.5 (додатки Ж, З, И, К, Л, М).

Рис. 3.5. Аналізування виконання плану надходжень спеціального фонду

Як видно з рис. 3.5 в 2017 р. і 2019 р. було отримано менше коштів, ніж заплановано. Лише в 2018 р. Гусятинський коледж перевиконав план по надходженнях до спеціального фонду.

Аналізування виконання плану видатків спеціального фонду подано на рис. 3.6 (додатки Ж, З, И, К, Л, М).

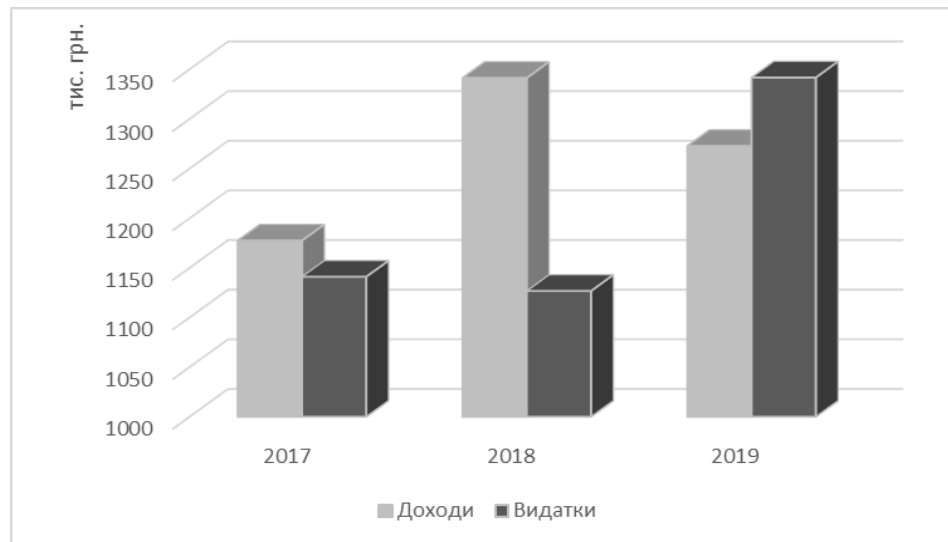

Рис. 3.6. Аналізування виконання плану видатків спеціального фонду

Як видно з рис. 3.6 видатки спеціального фонду Гусятинського коледжу протягом 2017-2019 рр. були меншими, ніж планові показники.

Порівняння коштів, що надійшли, і коштів, що витрачено, по спеціальному фонді подано на рис. 3.7.

Рис. 3.7. Аналізування надходження та використання коштів спеціального фонду

Дані рис. 3.7 показують, що в 2017-2018 рр. в Гусятинському коледжі доходи спеціального фонду перевищували видатки. В 2019 р. спостерігалася протилежна ситуація – видатки перевищили доходи спеціального фонду. Тому важливо детально вивчити доходи та видатки спеціального фонду для виявлення основних їх складових частин, що зумовили показники на рис. 3.7.

Більш детально аналізування надходжень та видатків в розрізі складових частин до спеціального фонду подано в табл. 3.3, 3.4, 3.5 (додатки Ж, З, И, К, Л, М).

Таблиця 3.3 показує, що в 2018 р. збільшилося порівняно з 2017 р. на 102,39 тис. грн. Це відбулось за рахунок зростання надходжень коштів за послуги, що надаються коледжем згідно з їх основною діяльністю, на 85,26 тис. грн. (на 14,90%) та додаткової (господарської) діяльності на 16,78 тис. грн. (на 3,01%).

Таблиця 3.3

**Аналізування структури і динаміки коштів спеціального фонду
(плата за послуги) Гусятинського коледжу**

Показники	Надійшло коштів за звітний рік						Відхилення					
	2017		2018		2019		2018/2017			2019/2018		
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	+/-, тис.грн.	Темп зростання, %	Структура, %	+/-, тис.грн.	Темп зростання, %	Структура, %
Надходження коштів - усього	1129,98	100,00	1232,37	100,00	1221,38	100,00	+102,39	+9,06	-	-10,99	-0,89	-
За послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю	572,33	50,65	657,59	53,36	756,89	61,97	+85,26	+14,90	+2,71	+99,30	+15,10	+8,61
Від додаткової (господарської) діяльності	557,65	49,35	574,43	46,61	463,61	37,96	+16,78	+3,01	-2,74	-110,82	-19,29	-8,65
Від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна)	-	-	0,36	0,03	0,88	0,07	+0,36	-	+0,03	+0,52	+144,44	+0,04

Кошти від реалізації в установленому порядку майна в 2017 р. були відсутні, в 2018 р. склали 0,36 тис. грн. В 2019 р. спостерігалась протилежна ситуація – кошти зменшились на 10,99 тис. грн., що було результатом зменшення коштів від додаткової (господарської) діяльності на 110,82 тис. грн. (на 19,29%). Хоча при цьому кошти за послуги, що надаються коледжем згідно з їх основною діяльністю, збільшились на 99,30 тис. грн. (на 15,10%). В 2019 р. кошти від реалізації в установленому порядку майна зросли на 0,52 тис. грн. порівняно з 2018 р.

В структурі коштів найбільшу частку склали кошти за послуги, що надаються коледжем згідно з їх основною діяльністю: в 2017 р. – 50,65%, в 2018 р. – 53,36%, в 2019 р. – 61,97%. Частка коштів від додаткової (господарської) діяльності з 2017 р. до 2019 р. зменшилась з 49,35% до 37,96%.

Таблиця 3.4

**Аналізування структури і динаміки видатків спеціального фонду
(плата за послуги) Гусятинського коледжу**

Показники	Видатки за звітний рік						Відхилення					
	2017		2018		2019		2018/2017			2019/2018		
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	+/-, тис.грн.	Темп зростання, %	Структура, %	+/-, тис.грн.	Темп зростання, %	Структура, %
Видатки - усього	1081,06	100,00	1018,52	100,00	1291,89	100,00	-62,54	-5,79	-	+273,37	+26,84	-
у тому числі:												
Поточні видатки	1081,06	100,00	1018,52	100,00	1291,89	100,00	-62,54	-5,79	-	+273,37	+26,84	-
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	640,34	59,23	513,51	50,42	792,64	61,36	-126,83	-19,81	-8,82	+279,13	+54,36	+10,94
<i>Оплата праці</i>	507,99	46,99	398	39,08	630,42	48,80	-109,99	-21,65	-7,91	+232,42	+58,40	+9,72
<i>Нарахування на оплату праці</i>	132,35	12,24	115,51	11,34	162,22	12,56	-16,84	-12,72	-0,90	+46,71	+40,44	+1,22
Використання товарів і послуг	440,73	40,77	505	49,58	499,25	38,64	+64,27	+14,58	+8,81	-5,75	-1,14	-10,94
<i>Предмети, матеріали, обладнання та інвентар</i>	174,04	16,10	196,16	19,26	192,42	14,89	+22,12	+12,71	+3,16	-3,74	-1,91	-4,36
<i>Оплата послуг (крім комунальних)</i>	112,06	10,37	106,72	10,48	111,9	8,66	-5,34	-4,77	+0,11	+5,18	+4,85	-1,82
<i>Видатки на відрядження</i>	41,50	3,84	57,33	5,63	60,66	4,70	+15,83	+38,14	+1,79	+3,33	+5,81	-0,93
<i>Оплата комунальних послуг та енергоносіїв</i>	113,12	10,46	144,8	14,22	134,27	10,39	+31,68	+28,01	+3,75	-10,53	-7,27	-3,82
<i>Оплата теплопостачання</i>	84,74	7,84	86,93	8,53	64,06	4,96	+2,19	+2,58	+0,70	-22,87	-26,31	-3,58
<i>Оплата водопостачання та водовідведення</i>	-	-	20	1,96	29,96	2,32	+20,00	-	+1,96	+9,96	+49,80	+0,36
<i>Оплата електроенергії</i>	28,38	2,63	37,87	3,72	40,25	3,12	+9,49	+33,44	+1,09	+2,38	+6,28	-0,60
Капітальні видатки	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Видатки спеціального фонду Гусятинського коледжу в 2018 р. зменшились порівняно з 2017 р. на 62,54 тис. грн., а в 2019 р. зросли на 273,37 тис. грн. Видатки повністю були спрямовані на поточні видатки, капітальні видатки з коштів, отриманих як плата за послуги, не здійснювались. Видатки на оплату праці та нарахування на заробітну плату в 2018 р. зменшились на 126,83 тис. грн. (на 19,81%), в 2019 р. – зросли на 279,13 тис. грн. (54,36%). Видатки на використання товарів і послуг в 2018 р.

В складі інших джерел власних надходжень до спеціального фонду Гусятинського коледжу 100% склали кошти від благодійних внесків, грантів та дарунків. Причому динаміка цих надходжень в 2017-2019 рр. змінювалась: в 2017 р. отримано 47,52 тис. грн., в 2018 р. – 108,94 тис. грн., в 2019 р. – 51,40 тис. грн.

Видатки з інших джерел власних надходжень спеціального фонду в 2017-2019 рр. склали відповідно 59,93 тис. грн., 108,2 тис. грн. і 49,8 тис. грн. При цьому поточні видатки склали в 2017 р. 32,58 тис. грн., в 2018 р. 22,48 тис. грн. і в 2019 р. 49,8 тис. грн. Вони повністю були спрямовані на закупівлю предметів, матеріалів, обладнання та інвентаря. Капітальні видатки склали в 2017 р. 27,35 тис. грн. і в 2018 р. 85,72 тис. грн., в 2019 р. капітальні видатки не здійснювалися.

В структурі видатків з інших джерел власних надходжень спеціального фонду в 2017 р. 54,36% склали поточні видатки, відповідно 45,64% капітальні видатки. В 2018 р. частка поточних видатків зменшилась до 20,78%, відповідно капітальні видатки зайняли 79,22%. В 2019 р. 100% видатків склали поточні видатки на закупівлю предметів, матеріалів, обладнання та інвентаря.

3.3. Параметричний аналіз видатків Гусятинського коледжу

Проведення параметричного аналізу дає підстави для обґрунтування планових показників кошторису [28; 55]. Послідовність дій при цьому наступна:

- здійснення порівняння та співставлення показників діяльності бюджетної установи, що впливають на структурні складові та процес виконання кошторису;
- вивчення значень таких співставлень, що характеризують окремі періоди ефективного виконання кошторису;

– здійснення розрахунків статей кошторису при застосування наведених співставлень показників для планування певного рівня цих показників.

Для здійснення аналізування виконання кошторису важливим є використання наступних показників:

- 1) касових та фактичних видатків;
- 2) коштів загального та спеціального фондів;
- 3) суми власного капіталу;
- 4) середньоспискової чисельності працівників.

Дані показники використовуються для розрахунку наступних коефіцієнтів:

1) коефіцієнт співвідношення касових видатків і фактичних видатків (за фінансуванням певними фондами) має нормативне значення 1, перевищення касових над фактичними видатками означає наявність дебіторської заборгованості, в протилежному випадку – наявність кредиторської заборгованості:

$$K_{KB} = \frac{KB}{\Phi B}, \quad (3.1)$$

де KB – касові видатки загального/спеціального фонду; ΦB – фактичні видатки загального/спеціального фонду;

2) коефіцієнт (обсяг) фактичних видатків загального фонду на 1 працюючого показує суму видатків на одного працюючого в установі:

$$K_{\Phi B_{СЧП}} = \frac{\Phi B_{з\Phi}}{СЧП}, \quad (3.2)$$

де $\Phi B_{з\Phi}$ – фактичні видатки загального/спеціального фонду; СЧП – середньоспискова чисельність працівників;

3) відношення планових надходжень коштів за звітний період за певними фондами показує реальність виконання планових видатків відповідно до отриманих доходів:

$$K_{\text{ПНФН}} = \frac{\text{ПН}}{\text{ФН}}, \quad (3.3)$$

де ПН – планові надходження коштів за звітний період загального/спеціального фонду; ФН – фактичні надходження коштів за звітний період загального/спеціального фонду;

4) відношення видатків до доходів за певними фондами показує ефективність роботи установи щодо планування та використання коштів. Нормативне значення – 1:

$$K_{\text{ВД}} = \frac{B}{D}, \quad (3.4)$$

де В – видатки загального/спеціального фонду; Д – доходи загального/спеціального фонду;

5) коефіцієнт відношення видатків спеціального фонду до власного капіталу оцінює здатність установи покрити видатки за рахунок власних коштів:

$$K_{\text{ВСФ}} = \frac{B_{\text{СФ}}}{\text{ВК}}, \quad (3.5)$$

де В_{СФ} – видатки спеціального фонду; ВК – власний капітал.

В табл. 3.6 подано результати розрахунків наведених вище показників для Гусятинського коледжу за 2017-2019 рр. за загальним фондом та їх динаміка (додатки А, Б, В, Д, Е, Н, П, Р).

Таблиця 3.6

**Параметричний аналіз видатків Гусятинського коледжу за
2017-2019 рр. за загальним фондом**

Коефіцієнти	2017	2018	2019	Відхилення	
				2018/2017	2019/2018
$K_{КФВ}$	1,02	1,00	1,00	-0,02	-
$K_{ФВСЧП}$	89,24	125,37	160,30	+36,13	+34,93
$K_{ПНФН}$	1,00	1,00	1,00	-	-
$K_{ВСФ}$	0,98	1,00	1,00	+0,02	-

Результати аналізу коефіцієнтів за загальним фондом показують, що касові видатки перевищували фактичні видатки в 2017 р., в 2018-2019 рр. – видатки касові і фактичні рівні. В 2017-2019 рр. на одного працюючого в коледжі припадало відповідно 89,24 тис. грн., 125,37 тис. грн. і 160,30 тис. грн. із видатків загального фонду. Кошторис по загальному фонду виконано в повному обсязі в 2017-2019 рр. В 2017 р. видатки були нижчими, ніж доходи. В 2018-2019 рр. видатки і доходи були рівними, що відповідає нормативному значенню коефіцієнта відношення видатків та доходів.

В табл. 3.7 подано результати розрахунків наведених вище показників для Гусятинського коледжу за 2017-2019 рр. за спеціальним фондом та їх динаміка (додатки Ж, З, И, К, Л, М, Н, П, Р).

Таблиця 3.7

**Параметричний аналіз видатків Гусятинського коледжу за
2017-2019 рр. за спеціальним фондом**

Коефіцієнти	2017	2018	2019	Відхилення	
				2018/2017	2019/2018
$K_{КФВ}$	1,00	0,98	1,00	-0,02	+0,02
$K_{ФВСЧП}$	10,70	10,14	14,35	-0,56	+4,21
$K_{ПНФН}$	1,05	0,89	1,08	-0,16	+0,19
$K_{ВД}$	0,96	0,82	1,06	-0,14	+0,24
$K_{ВД}$	1,31	0,99	1,40	-0,32	+0,41

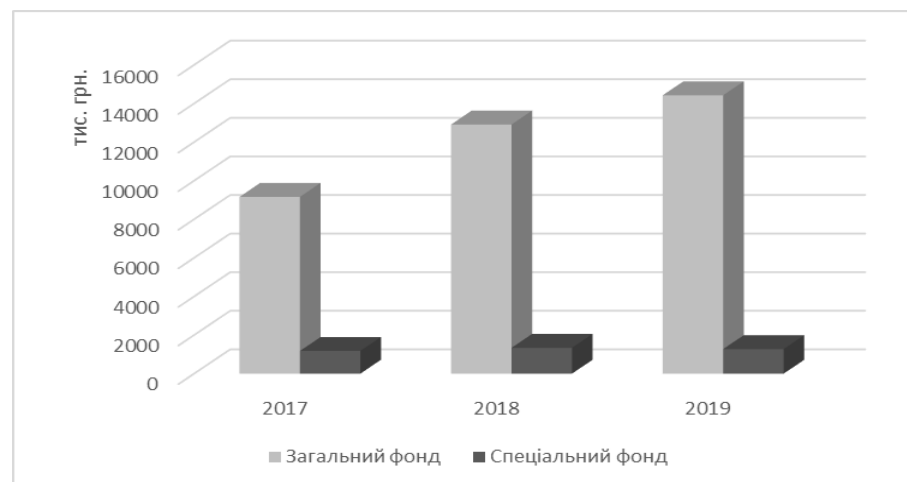

Параметричний аналіз видатків Гусятинського коледжу за 2017-2019 рр. за спеціальним фондом показав, що касові видатки були меншими, ніж фактичні видатки в 2018 р., в 2017 і в 2019 рр. – видатки касові і фактичні рівні. В 2017-2019 рр. на одного працюючого в коледжі припадало відповідно 10,70 тис. грн., 10,14 тис. грн. і 14,35 тис. грн. із видатків спеціального фонду.

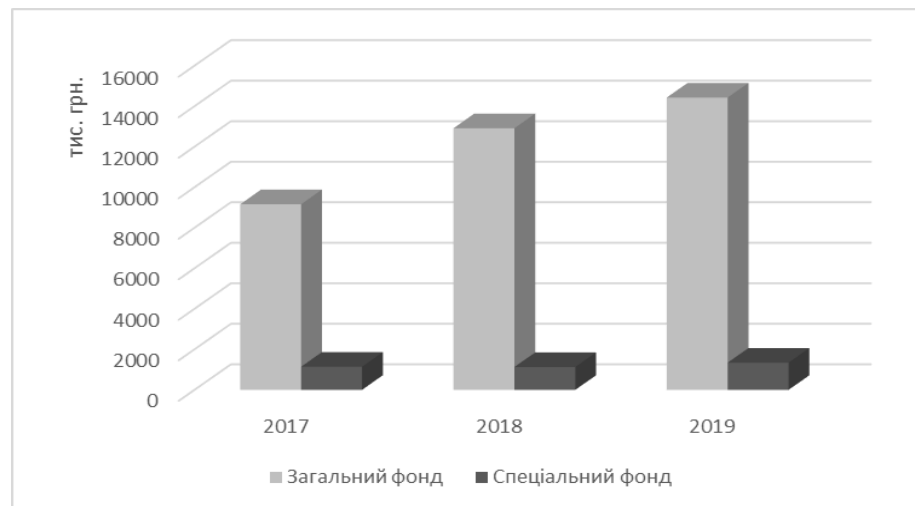
Кошторис по спеціальному фонду перевиконано в 2018 р., а в 2017 р. і в 2019 р. фактично надійшло коштів менше, ніж планувалось. Відношення видатків до доходів показало про ефективне використання доходів в 2017-2018 рр., оскільки видатки не перевищили доходи. В 2019 р. видатки були більшими, ніж доходи.

Розрахунок коефіцієнта відношення видатків спеціального фонду до власного капіталу показав, що Гусятинський коледж мав достатньо власних коштів для покриття видатків протягом 2017-2019 рр.

Для більш детальної наочності на рис. 3.8 і 3.9 наведено співвідношення надходження та видатків коштів загального і спеціального фондів Гусятинського коледжу.

Рис. 3.8. Надходження коштів загального та спеціального фондів Гусятинського коледжу за 2017-2019 рр.

Рис. 3.9. Видатки загального та спеціального фондів Гусятинського коледжу за 2017-2019 рр.

Як видно з рис. 3.8 і 3.9 близько 90% доходів та видатків припадає на загальний фонд, тобто Гусятинський коледж майже повністю фінансується за рахунок асигнувань з державного бюджету. Лише близько 10% складають надходження і відповідно видатки зі спеціального фонду коледжу.

Висновки до розділу 3

Аналізування планових показників асигнувань з бюджету і коштів, що надійшли, по загально фонду показали, що відхилення по надходженню асигнувань з бюджету були в 2017 р. в складі поточних видатків, зокрема на використання товарів і послуг (предмети, матеріали, обладнання та інвентар). Було заплановано отримання коштів на суму 240,59 тис. грн., фактично надійшло 236,51 тис. грн., тобто на 4,08 тис. грн. менше, ніж заплановано. По інших напрямках асигнувань кошти надійшли в повному обсязі. В 2018-2019 рр. запланований обсяг асигнувань Гусятинський коледж отримав в повному обсязі, відхилень не було по жодному напрямку асигнувань.

В 2019 р. кошти спеціального фонду зменшились на 10,99 тис. грн., що було результатом зменшення коштів від додаткової (господарської) діяльності на 110,82 тис. грн. (на 19,29%). Хоча при цьому кошти за послуги,

що надаються коледжем згідно з їх основною діяльністю, збільшилися на 99,30 тис. грн. (на 15,10%). Видатки спеціального фонду Гусятинського коледжу в 2018 р. зменшилися порівняно з 2017 р. на 62,54 тис. грн., а в 2019 р. зросли на 273,37 тис. грн.

Результати аналізу коефіцієнтів за загальним фондом показують, що касові видатки перевищували фактичні видатки в 2017 р., в 2018-2019 рр. – видатки касові і фактичні рівні. Кошторис по загальному фонду виконано в повному обсязі в 2017-2019 рр. Параметричний аналіз видатків Гусятинського коледжу за 2017-2019 рр. за спеціальним фондом показав, що касові видатки були меншими, ніж фактичні видатки в 2018 р., в 2017 і в 2019 рр. – видатки касові і фактичні рівні. Кошторис по спеціальному фонду перевиконано в 2018 р., а в 2017 р. і в 2019 р. фактично надійшло коштів менше, ніж планувалось.

РОЗДІЛ 4

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

4.1. Охорона праці в Гусятинському коледжі

Важливим завданням для Гусятинського коледжу є організація служби охорони праці. Ця служба створює безпечні умови навчання, виконує контролювання безпеки приміщень, будівель, споруд, займається професійною підготовкою та підвищенням кваліфікації працівників по охороні праці, оптимізує графіки роботи та відпочину працівників тощо.

Служба охорони праці в своїй діяльності керується наступними завданнями:

- формування ефективної системи управління щодо удосконалення діяльності кожного структурного підрозділу коледжу;
- виконання оперативно-методичної роботи по охороні праці;
- розроблення норм безпеки, гігієни праці та навчального процесу разом з іншими підрозділами коледжу;
- розроблення інструктивних матеріалів по питаннях охорони праці відповідно до чинного законодавства;
- проведення інструктажів з питань охорони праці;
- перевірка навчальних кімнат щодо відповідності їх вимогам безпеки;
- виконання оперативного та поточного контролю щодо охорони праці у коледжі;
- ведення обліку та аналізу нещасних випадків, професійних захворювань, розрахунок відшкодувань;
- приймання участі щодо підготовки та складання статистичних звітів коледжу щодо охорони праці;

- розроблення планів в поточному та перспективному плані функціонування коледжу з питань забезпечення безпечних та нешкідливих умов навчання;
- розробка планів та контролювання фінансування витрат на охорону праці коледжу тощо [54].

Гусятинський коледж витрати на охорону праці визначає на рівні не менше 0,2 відсотка від фонду оплати праці (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

**Фінансування заходів охорони праці в
Гусятинському коледжі за період 2017-2019 рр.**

Фонд оплати праці, тис.грн.			Сума фінансування (0,2%), тис.грн.			Абсолютне відхилення, тис.грн		
2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017-2018	2018-2019	2017-2019
6131,2	7994,48	9007,92	12,26	15,99	18,02	3,73	0,03	5,76

Як видно з табл. 4.1, фінансування заходів охорони праці в Гусятинському коледжі на кінець 2019 р. порівняно з 2017 р. збільшилось на 5,76 тис. грн., що прямо залежить від збільшення фонду оплати праці. Ці витрати йдуть на фінансування закупівлі спецодягу, спецвзуття, інших засобів захисту працівників, спецхарчування, приведення основних фондів у відповідність з вимогами законодавства з охорони праці; проведення обов'язкового попереднього, періодичного і позапланового медичного огляду працівників; проведення атестації робочих місць на відповідність нормативно-правовим актам з охорони праці та аудиту з охорони праці.

Здійснення аналізування стану охорони праці в Гусятинському коледжі дало підстави стверджувати про задовільний стан охорони праці в коледжі. Розробка та втілення заходів з питань охорони праці та техніки безпеки позитивно впливатиме на профілактику травматизму, забезпечить життя і здоров'я працівників під час навчального процесу.

4.2. Забезпечення фінансування робіт із запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків

Роботи з фінансування щодо запобігання та ліквідації негативних наслідків надзвичайних ситуацій регулюється порядком, розробленим Кабінетом Міністрів України [19].

Заходи з запобігання виникненню та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій виконується по рівнях в розрізі центральних та міських органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування згідно чинного законодавства на підставі розроблених та затверджених планів робіт, програм [43].

Роботи з фінансування ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій плануються та виконуються лише в межах обсягів коштів, що передбачаються у відповідних бюджетах, і враховуючи кошти підприємств, установ та організацій усіх форм власності, на яких надзвичайні ситуації можуть виникнути.

Заходи з фінансування запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на підприємствах, організаціях, установах виконується по відповідних рівнях:

- 1) об'єктовий рівень означає фінансування заходів відбувається шляхом використання коштів підприємств, організацій, установ, на яких такі надзвичайні ситуації можуть виникнути;
- 2) місцевий та регіональний рівень означає фінансування заходів відбувається і шляхом використання коштів підприємств, організацій, установ, на яких такі надзвичайні ситуації можуть виникнути, і шляхом використання районних резервів (місцевого рівня) та резервів міських державних адміністрацій згідно чинного законодавства;
- 3) державний рівень означає використання коштів згідно державного бюджету на фінансування ліквідації наслідків надзвичайних

ситуацій і частково за рахунок резервного фонду державного бюджету.

Для отримання коштів з резервного фонду обласного рівня готується пакет документів. До них належать звернення про виділення коштів з резервного фонду, протокол засідання комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій (дається класифікація надзвичайної ситуації по виду, рівню), перелік першочергових робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, акти огляду та дефектні акти щодо підтвердження розмірів завданих збитків, зведені кошториси щодо здійснення аварійно-відбудовних та інших невідкладних робіт, довідка про форму власності суб'єкта господарювання (який зазнав втрат), розрахунок збитків.

Отримані кошти на запобігання та ліквідаційні заходи наслідків надзвичайних ситуацій спрямовуються на наступні цілі:

- виконання пошукових, рятувальних, аварійно-відновних, інших невідкладних робіт для усунення безпосередньої загрози життю працівників підприємств;
- надання матеріальної допомоги постраждалим працівникам підприємства в результаті надзвичайних ситуацій;
- фінансування тимчасових пунктів харчування потерпілих;
- здійснення робіт з евакуації працівників підприємства;
- фінансування підрозділів з рятувальних та інших робіт, які залучаються для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;
- виконання заходів із завчасного реагування на можливу загрозу виникнення надзвичайних ситуацій, їх недопущення чи зменшення їх негативних наслідків.

Суб'єкти господарювання, які отримують кошти з резервного фонду на фінансування робіт із запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків, складають звіти про їх використання згідно визначеного законодавством порядку.

Висновки до розділу 4

Фінансування заходів охорони праці в Гусятинському коледжі на кінець 2019 р. порівняно з 2017 р. збільшилось на 5,76 тис. грн., що прямо залежить від збільшення фонду оплати праці.

Служба охорони праці в своїй діяльності керується наступними завданнями: формування ефективної системи управління щодо удосконалення діяльності кожного структурного підрозділу коледжу; виконання оперативно-методичної роботи по охороні праці; розроблення норм безпеки, гігієни праці та навчального процесу разом з іншими підрозділами коледжу; розроблення інструктивних матеріалів по питаннях охорони праці відповідно до чинного законодавства; проведення інструктажів з питань охорони праці; перевірка навчальних кімнат щодо відповідності їх вимогам безпеки.

Роботи з фінансування ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій плануються та виконуються лише в межах обсягів коштів, що передбачаються у відповідних бюджетах, і враховуючи кошти підприємств, установ та організацій усіх форм власності, на яких надзвичайні ситуації можуть виникнути.

Отримані кошти на запобігання та ліквідаційні заходи наслідків надзвичайних ситуацій спрямовуються на наступні цілі: виконання пошукових, рятувальних, аварійно-відновних, інших невідкладних робіт для усунення безпосередньої загрози життю працівників підприємств; надання матеріальної допомоги постраждалим працівникам підприємства в результаті надзвичайних ситуацій тощо.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Законодавство України визначає бюджетну установу як заклад, установу чи організацію, що створюється органами державної влади за рахунок фінансування з державного/місцевого бюджету та в окремих випадках з власних надходжень. Розподіл бюджету на загальний та спеціальний фонди відбувся вперше у 2000 році згідно законодавства. Основними складовими загального та спеціального фондів є доходи та видатки. До доходів включаються асигнування з державного/місцевого бюджету, спеціальні кошти, інші власні надходження, інші кошти, доходи з метою покриття дефіциту загального фонду, доходи за витрати майбутніх періодів, кошти фізичних осіб за надані послуги, доходи від продажу продукції майстерень, підсобних господарств, доходи від виконання науково-дослідних робіт. Видатками вважаються певні суми коштів, які бюджетні установи затрачають в своїй діяльності, дотримуючись меж, визначених у кошторисі – основний документ, що містить план щодо обсягів коштів, їх цільового призначення та чіткий розподіл коштів.

Гусятинський коледж ТНТУ ім. І. Пулюя – це освітній заклад, що надає послуги із навчання із метою одержання вищої технічної та економічної освіти ступеня «бакалавр». Для функціонування коледжу отримуються бюджетні асигнування та кошти фізичних осіб. Для їх зарахування відкрито рахунки в банківській установі та рахунки для бюджетного фінансування у органах казначейської служби. Забезпечено задовільний фінансово-господарський стан навчального закладу. Загальна сума надходжень у 2017-2019 р. становить: у 2017 році становить 13230 тис. грн, в т.ч. по спеціальному фонду 1448 тис. грн.; у 2018 році становить 14363,7 (13230) тис. грн. в т.ч. по спеціальному фонду 1460 тис. грн.; у 2019 році 16523 тис. грн. (в т.ч. 624 тис. грн. лікарняні, соціальна стипендія та література) (14427) тис. грн, в т.ч. по спеціальному фонду 1422 тис. грн.

Важливим завданням обліку бюджетної установи є завдання повного, точного та своєчасного облікового відображення операцій установи. Особливу увагу серед об'єктів обліку бюджетної установи складають доходи та видатки загального та спеціального фондів. Доходами загального фонду кошторису Гусятинського коледжу є доходи як бюджетні асигнування із загального фонду бюджету щодо виконання коледжем своїх функцій. Облікове відображення доходів, які згідно кошторису коледжу є складовими загального фонду, здійснюється на рахунку 70. Облікове відображення господарських операцій з грошовими коштами загального фонду в синтетичному обліку здійснюється в меморіальному ордері 2 та в системі аналітичного обліку виконується при заповненні карток та книг. До загального фонду кошторису коледжу входить розподіл видатків за економічною класифікацією на виконання основних функцій. Видатки, що здійснюються установою, поділяються на касові та фактичні. Касові видатки стосуються видачі коштів з реєстраційних чи поточних рахунків на різні напрями готівково і безготівково. Дійсними видатками Гусятинського коледжу є видатки по виконанню кошторису, які показуються в обліку згідно принципу нарахування – в момент їх виникнення, а не фактичної сплати коштів. При вивченні практики здійснення обліку доходів загального фонду вважаємо за доцільне відкрити окремі субрахунки до рахунку 2313 в розрізі надходжень до загального фонду та спеціального фонду (23131 і 23132), що забезпечить можливість здійснення контролю за цільовим використанням надходжень грошових коштів Гусятинським коледжем та оптимально приймати рішення щодо доходів та видатків.

Особливе місце в системі фінансування бюджетних установи належить спеціальному фонду, який включає надходження з спеціального фонду бюджету на виконання видатків спеціального призначення та пріоритетні заходи щодо виконання установою основних її функцій. Фактично бюджетна установа отримує позабюджетні кошти і вони вважаються власними надходженнями цих установ. Доходи спеціального фонду бюджетної

установи виступають власними надходженнями установи з цільовим спрямуванням та іншими надходженнями спеціального фонду. Облікове відображення операцій з доходами спеціального фонду здійснюється на пасивних рахунках класу 7 в розрізі плати за послуги, інших джерел власних надходжень, інших надходжень спеціального фонду. В обліку видатків спеціального фонду дотримуються того ж підходу, що і для видатків загального фонду – по касових та фактичних видатках. Фактичні видатки спеціального фонду обліковуються на активних рахунках класу 8 (81, 82, 83, 84, 85) з накопиченням витрат по дебету рахунків в розрізі відповідного напрямку спеціальних коштів. При вивченні практики здійснення видатків спеціального фонду вважаємо за доцільне здійснювати видатки на фінансування того підрозділу, який безпосередньо сприяв надходженню певних коштів спеціального фонду.

Здійснення контролю загального та спеціального фонду являє собою систему заходів, спрямованих на збір даних щодо формування та використання коштів фондів, інформація про які подається в кошторисі, з метою виявлення, виправлення та випередження бюджетних правопорушень в майбутньому. Контроль бюджетної установи здійснюється органом державного фінансового контролю шляхом державного аудиту, інспектування, перевірки та моніторингу закупівель. Такі види контролю виконують Державна аудиторська служба України. Дана служба проводить ретроспективний контроль щодо виконання кошторису бюджетною установою у вигляді проведення ревізій. Дослідивши практику зовнішнього контролю пропонуємо створення в організаційній структурі Гусятинського коледжу підрозділ внутрішнього аудиту. Даний підрозділ буде займатися питаннями контролю, моніторингу і аналізом виконання бюджетної програми на підставі оцінки даних первинних документів системи обліку та звітності.

В 2019 р. відбулося зростання асигнувань на 1513,34 тис. грн. за рахунок зростання асигнувань на оплату праці та нарахувань (на 933,94 тис.

грн.), використання товарів і послуг (на 534,12 тис. грн.), соціальне забезпечення (на 45,28 тис. грн.). В 2018-2019 рр. відсутні асигнування з бюджету на капітальні видатки. Найбільшу питому вагу в 2017-2019 рр. в асигнуваннях з бюджету до загального фонду складала оплата праці та нарахування на заробітну плату (відповідно 86,96%, 71,66% і 70,62%). В 2018-2019 рр. значно зросла питома вага асигнувань з бюджету на соціальне забезпечення (відповідно 22,39% і 20,36%), що відбулось за рахунок отримання коштів на виплату стипендій для пільгових категорій. Інші складові асигнувань до загального фонду складають незначну частку.

В 2017 р. і 2019 р. було отримано менше коштів до спеціального фонду, ніж заплановано. Лише в 2018 р. Гусятинський коледж перевиконав план по надходженнях до спеціального фонду. В 2017-2018 рр. в Гусятинському коледжі доходи спеціального фонду перевищували видатки. В 2019 р. спостерігалася протилежна ситуація – видатки перевищили доходи спеціального фонду. В структурі коштів найбільшу частку склали кошти за послуги, що надаються коледжем згідно з їх основною діяльністю: в 2017 р. – 50,65%, в 2018 р. – 53,36%, в 2019 р. – 61,97%. Частка коштів від додаткової (господарської) діяльності з 2017 р. до 2019 р. зменшилась з 49,35% до 37,96%. В структурі видатків найбільшу питому вагу займала оплата праці (46,99% в 2017 р., 39,08% в 2018 р., 48,80% в 2019 р.). Інші складові видатків займали менше 20% в структурі видатків.

Параметричний аналіз видатків Гусятинського коледжу за 2017-2019 рр. за загальним фондом показують, що касові видатки перевищували фактичні видатки в 2017 р., в 2018-2019 рр. – видатки касові і фактичні рівні. В 2017-2019 рр. на одного працюючого в коледжі припадало відповідно 89,24 тис. грн., 125,37 тис. грн. і 160,30 тис. грн. із видатків загального фонду. Кошторис по загальному фонду виконано в повному обсязі в 2017-2019 рр. В 2017 р. видатки були нижчими, ніж доходи. В 2018-2019 рр. видатки і доходи були рівними, що відповідає нормативному значенню коефіцієнта відношення видатків та доходів. Результати аналізу коефіцієнтів за

спеціальним фондом показав, що касові видатки були меншими, ніж фактичні видатки в 2018 р., в 2017 і в 2019 рр. – видатки касові і фактичні рівні. В 2017-2019 рр. на одного працюючого в коледжі припадало відповідно 10,70 тис. грн., 10,14 тис. грн. і 14,35 тис. грн. із видатків спеціального фонду. Кошторис по спеціальному фонду перевиконано в 2018 р., а в 2017 р. і в 2019 р. фактично надійшло коштів менше, ніж планувалось.

Важливим завданням для Гусятинського коледжу є організація служби охорони праці. Ця служба створює безпечні умови навчання, виконує контролювання безпеки приміщень, будівель, споруд, займається професійною підготовкою та підвищенням кваліфікації працівників по охороні праці, оптимізує графіки роботи та відпочину працівників тощо. Фінансування заходів охорони праці в Гусятинському коледжі на кінець 2019 р. порівняно з 2017 р. збільшилось на 5,76 тис. грн., що прямо залежить від збільшення фонду оплати праці.

Заходи з фінансування запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на підприємствах, організаціях, установах виконується по відповідних рівнях (об'єктовий рівень; місцевий та регіональний рівень; державний рівень). Суб'єкти господарювання, які отримують кошти з резервного фонду на фінансування робіт із запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків, складають звіти про їх використання згідно визначеного законодавством порядку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамик О. В. Доходи суб'єктів державного сектору: економічна сутність, вітчизняна та міжнародна інтерпретація. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2012. № 1. С. 29-36.
2. Акімова О. В., Гаврилук Л. О. Проблеми бухгалтерського обліку в державному секторі в умовах модернізації. *Научний Вестник ДГМА*. 2017. № 2 (23Е). С. 128-132.
3. Александров В. Т. Планування, облік, звітність, контроль у бюджетних установах : навч. посіб. Київ : АВТ, 2004. 387 с.
4. Амбарчян М. С. Методика обліку доходів і витрат розпорядників бюджетних коштів. *Економічний форум*. 2016. № 3. С. 299-304. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2016_3_46.
5. Артюх О. В., Максимова В. Ф., Черкашина Т. В. Облік у бюджетних установах: Навчальний посібник. Одеса : ОНЕУ, Ротапринт, 2013. 264 с.
6. Атамас П. Й. Основи обліку в бюджетних організаціях : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2003. 284 с.
7. Болюх М. А., Заросило А. П. Аналіз фінансово-господарської діяльності бюджетних установ : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2008. 344 с.
8. Бондаренко Н. М. Сучасні підходи до сутності доходів і видатків бюджетних установ. *Економіка та суспільство*. 2017. № 8. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/8_ukr/119.pdf
9. Бюджетний кодекс України від 08.07.2020 № 2456-VI. Дата оновлення: 16.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 05.10.2020).
10. Грицак Н. Ю., Мельничук С. Г. Оновлені позиції бухгалтерського обліку в бюджетних установах України. *Фінанси, облік і аудит*. 2015. Вип.2 (26). С. 190-204.
11. Гуцайлюк Л. Облік фінансування бюджетних установ. *Галицький економічний вісник*. 2010. № 3(28). С. 191–196.

12. Джога Р. Т. Бухгалтерський облік в бюджетних установах : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2001. 250 с.
13. Дорошенко О. О. Оцінка системи внутрішнього контролю бюджетної установи. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2009. Вип. 16(1). С. 184-189.
14. Єремян О. М. Основні аспекти удосконалення обліку платних послуг вищого навчального закладу. *Вісник Хмельницького національного університету*. Сер. «Економічні науки». 2010. № 1, т. 2. С. 140–144.
15. Заросило А. П. Особливості аналізу доходів і витрат розпорядників бюджетних коштів. *Сучасні тенденції розвитку обліку, оподаткування, аналізу і аудиту* : зб. матеріалів Міжнар. наук. інтернет-конф., 17 листоп. 2017 р., м. Київ / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана», облік.- екон. ф-т ; редкол.: М. І. Бондар та ін. Київ : КНЕУ, 2017. С. 204–205. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/23416>. (дата звернення 20.10.2020).
16. Західна О. Р., Сподарик Т. І. Основи фінансування бюджетних установ. *Бізнес Інформ*. 2019. № 12. С. 332-337.
17. Канева Т.В. Бухгалтерський облік у бюджетних установах. Київ : КНТЕУ, 2006. 244 с.
18. Карпенко Н. Г. Завдання та порядок відображення в обліку видатків бюджетних установ. *Молодий вчений*. 2017. №5 (45). URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/6.3/154.pdf>
19. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> (дата звернення 22.11.2020).
20. Корольок Т. М. До питання якісних характеристик облікової інформації. *Економіка України: шлях трансформації до ринкового середовища* : Матеріали науково-практичної конференції (Галицький інститут імені В'ячеслава Чорновола, Тернопіль, 8 грудня 2005 р.). Тернопіль, 2005. С. 146-152.

21. Королюк Т. М. Документообіг в інформаційній системі управління підприємством. *Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституціональних змін* : зб. матер. Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (м. Полтава, 22 жовтня 2020 р.). / за ред. Пилипенко К.А. Полтава : ПДАА, 2020. 785 с. С. 297-301.
22. Кравченко О. В. Доходи і видатки бюджетних установ у вітчизняній та міжнародній практиці. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. Сер. «Економічні науки». 2009. № 4 (50). С. 67–70.
23. Крупко М. П. Державний фінансовий контроль доходів і витрат суб'єкта державного сектора на прикладі Сварицевицької сільської ради. *Молодий вчений*. 2017. №5 (45). URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/5/143.pdf>.
24. Куліш О. М. Облік доходів і видатків спеціального фонду бюджетних установ. *Управління розвитком*. 2012. № 3. С. 113–115.
25. Левицька С. О. Фінансові результати діяльності одержувачів бюджетних коштів: економічна сутність, вітчизняна та міжнародна практика обліку. *Економічний аналіз*. 2008. № 2. С. 361-369.
26. Легкоступ І. І. Теоретичні та практичні аспекти видатків місцевих бюджетів України в сучасних умовах. *Економіка, фінанси і право*. 2010. № 2. С. 22–26.
27. Лемішовський В. І. Бюджетні установи: бухгалтерський облік та оподаткування : навчальний посібник / Мін-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львівська політехніка» ; ред. В. І. Лемішовський. 3-е вид., доп. і перероб. Львів : Інтелект-Захід, 2008. 1120 с.
28. Лобачева І. Ф. Параметричний аналіз кошторису фінансової установи. URL: <http://www.rusnauka.com/>.
29. Лондаренко О. О. Економічна природа видатків та її вплив на обліково-аналітичні аспекти бюджетних установ. *Економіка. Фінанси. Право*. 2008. № 9. С. 15–19.

30. Лучко М. Р., Зорій Н. М., Хорунжак Н. М. Контроль у державному секторі економіки. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. 287 с.
31. Ляшенко О. С. Бухгалтерський учет в бюджетных учреждениях: краткая энциклопедия. *Всё о бухгалтерском учете*. 2010. № 38. С. 33–36.
32. Матросова В.О. Проблеми фінансування бюджетних організацій на основі кошторису. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2013. № 2. С. 92–95.
33. Мащенко К. С. Доходи бюджетних установ освіти: проблеми реформування і функціонування. *Наукові праці ДонНТУ*. Сер. «Економіка». 2012. Вип. 39-1. С. 264–268.
34. Мельник Т. Г. Облік та аудит діяльності бюджетних установ: навч. посіб. Київ : Кондор, 2009. 411 с.
35. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку державного сектору. URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення: 05.10.2020).
36. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» : затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2009 № 1541. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0095-11> (дата звернення: 05.10.2020).
37. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 124 «Доходи» : наказ Міністерства фінансів України від № 24.12.2010 р. № 1629. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0089-11> (дата звернення: 05.10.2020).
38. Нечипорук Н. М. Спеціальний фонд бюджетних установ: планування і формування. *Економічний аналіз*. 2010. № 6. С. 131–134.
39. Облік у бюджетних установах : Навчальний посібник. / за ред. Леня В. С. Чернігів : Десна Поліграф, 2016. 560 с.
40. Офіційний сайт Гусятинського коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя. URL: <http://www.guscollege.com/> (дата звернення: 12.10.2020).

41. Перчук О. В. Удосконалення обліку доходів та видатків органів державного сектору. 2017. URL: <http://ephsheir.phdpu.edu.ua:8081/xmlui/handle/8989898989/2569>
42. Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ : затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 р. № 228. Дата оновлення: 27.05.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.10.2020).
43. Порядок фінансування робіт із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 04.02.1999 р. № 140. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/140-99-%D0%BF#Text> (дата звернення 22.11.2020).
44. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.93 р. № 2939-XII. Дата оновлення: 03.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text> (дата звернення: 28.10.2020).
45. Прохорова О. С. Облік та порядок зарахування власних надходжень бюджетних установ. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2010. № 4. С. 131–135.
46. Свірко С. В. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: Методологія та організація : монографія. Київ: КНЕУ, 2006. 244 с.
47. Скоморохова С. Ю. Особливості аналізу доходів бюджетних установ. *Кримський економічний вісник*. 2012. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5553/1/1.pdf>.
48. Сушко Н. І. Інформаційна модель управління доходами державного бюджету в контексті запровадження НП(С)БОДС. *Показники та фактори конкурентоспроможності національної економіки : наук.-практ. конф. НО «Перспектива»*, 2015. 136 с. С. 130–133.

49. Ткачук Н. М., Кравчук В. О. Фінансування бюджетних установ: теоретична сутність, форми і методи. *Наука й економіка*. 2010. № 2(18). С. 99-105.
50. Шапаренко А. В. Зміни в обліку доходів і витрат бюджетних установ. *Економіка та право: проблеми взаємодії та перспективи розвитку* : Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. 2017. №1. URL: <http://novaosvita.com/wp-content/uploads/2017/12/EconLawSc-KyivDec2017P1.pdf>.
51. Шара Є. Ю. Звітність бюджетних установ: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2014. 360 с.
52. Юрченко О. Б. Організація обліку видатків бюджетних установ за новою економічною класифікацією та їх відображення у звітності. *Національний лісотехнічний університет України* : збірник науково-технічних праць. 2013. Вип. 23.15. URL: http://nltu.edu.ua/nv/Archive/2013/23_15/283_Jur.pdf.
53. Яковишина Н. А., Майданюк Є.В. Аналіз кошторису доходів і видатків бюджетної установи. URL: http://www.rusnauka.com/33_DWS_2013/Economics/7_150193.doc.htm (дата звернення 20.10.2020).
54. Яремко З. М., Тимошук С. В., Третяк О. І., Ковтун Р. М. Охорона праці : Навч. посіб. ; за ред. проф. З. М. Яремка. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 69 с.
55. Яришко О. В., Ткаченко Є. Ю. Фінансовий аналіз діяльності бюджетної установи. *Вісник Запорізького національного університету*. 2008. № 1. С. 174-180.